

ALGEMENE VOORWAARDEN VOOR LEVERING AAN NIET-CONSUMENTEN (AVLB) van

R. van der Wal B.V. en R. van der Wal Advies en Detachering B.V., gevestigd aan de Gooiland 10a, 1945 RC BEVERWIJK (correspondentieadres: Postbus 193, 1940 AD BEVERWIJK), hierna te noemen: "het installatiebedrijf".
Gedeponeerd op 21 september 2012 ter griffie van de rechtbank te Haarlem onder nummer 17/2012

Artikel 1 - Definities

In deze voorwaarden wordt verstaan onder:

- 1.1 Het installatiebedrijf: de opdrachtnemer, die bedrijfsmatig technische installaties realiseert en/of (onderhouds-)werkzaamheden hieraan verricht, met inbegrip van de levering van goederen en diensten;
- 1.2 De opdrachtgever: de partij, handelend in de uitoefening van een beroep of bedrijf, die de opdracht verleent.
- 1.3 De installatie: het in de overeenkomst tussen partijen omschreven werk dat het installatiebedrijf op basis van deze overeenkomst dient te realiseren.
- 1.4 Meer- en minder werk: door de opdrachtgever gewenste toevoegingen of verminderingen van het overeengekomen werk en de te leveren producten, het werkplan en inspectieplan daaronder begrepen, die leiden tot verhoging of verlaging van de overeengekomen prijs.
- 1.5 Onderhoudswerkzaamheden: alle activiteiten, met inbegrip van de levering van goederen, die het installatiebedrijf dient te verrichten teneinde te zorgen dat de technische staat van de installatie en de door de installatie te vervullen functies gedurende de onderhoudsperiode aan de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen voldoet en blijft voldoen.
- 1.6 Storing: een plotselinge onverwachte onderbreking van de prestaties van de installatie.

Artikel 2 - Toepasselijkheid

- 2.1 Deze voorwaarden zijn van toepassing op iedere aanbieding, offerte en overeenkomst tussen het installatiebedrijf en een opdrachtgever waarop het installatiebedrijf deze voorwaarden van toepassing heeft verklaard, voorzover van deze voorwaarden niet door partijen uitdrukkelijk en schriftelijk is afgeweken.
- 2.2 De toepasselijkheid van eventuele inkoop- of andere voorwaarden van de opdrachtgever wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen, behoudens indien deze afwijkende voorwaarden of bedingen uitdrukkelijk en schriftelijk, door het installatiebedrijf zijn aanvaard.
- 2.3 De onderhavige voorwaarden zijn eveneens van toepassing op overeenkomsten met het installatiebedrijf, wanneer het installatiebedrijf voor de uitvoering daarvan derden heeft ingeschakeld.
- 2.4 Indien één of meerdere bepalingen in deze voorwaarden op enig moment geheel of gedeeltelijk nietig zijn of vernietigd mochten worden, dan blijft het overigens in deze voorwaarden bepaalde, volledig van toepassing. Het installatiebedrijf en de opdrachtgever zullen alsdan in overleg treden teneinde nieuwe bepalingen ter vervanging van de nietige of vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zo veel als mogelijk het doel en de strekking van de oorspronkelijke bepalingen in acht wordt genomen.

Artikel 3 - Offertes en aanbiedingen

- 3.1 Tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven, zijn alle aanbiedingen van het Installatiebedrijf, in welke vorm ook gedaan, vrijblijvend in die zin, dat ook na aanvaarding door de opdrachtgever van een aanbieding van het installatiebedrijf, laatstgenoemde bevoegd is de aanbieding binnen twee kalenderweken na de aanvaarding te herroepen.
- 3.2 Tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven, vormen opgaven en specificaties met betrekking tot maten, capaciteiten, prestaties of resultaten in afbeeldingen, tekeningen, catalogi, prijscouranten, reclamemateriaal etc. slechts benaderingen, die het installatiebedrijf niet binden.
- 3.3 Een aanvaarding welk afwijkt van de uitgebrachte offerte, daaronder begrepen een aanvaarding welke slechts ziet op een deel van het geoffreerde werk, heeft te gelden als een nieuw aanbod; eventuele aanvaarding hiervan door het installatiebedrijf dient uitdrukkelijk, schriftelijk, te geschieden.
- 3.4 Op verzoek van het installatiebedrijf, dient de opdrachtgever, wanneer geen overeenkomst tot stand is gekomen, alle bescheiden die betrekking hebben op de gedane aanbieding c.q. offerte, binnen één week te retourneren aan het installatiebedrijf.
- 3.5 Het installatiebedrijf heeft, wanneer tussen partijen geen overeenkomst tot stand is gekomen, recht op een redelijke vergoeding van de kosten welke zij heeft moeten maken teneinde de aanbieding c.q. offerte op te stellen en uit te werken. Het installatiebedrijf zal deze kosten, indien het deze vergoed wenst, aan de opdrachtgever factureren.

Artikel 4 - Prijzen

- 4.1 Tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven, zijn alle door het installatiebedrijf gehanteerde en opgegeven prijzen exclusief BTW of andere heffingen van overheidswege. Voorts zijn de gehanteerde prijzen, tenzij anders aangegeven, exclusief eventuele in het kader van de overeenkomst te maken kosten, waaronder begrepen reis-, en verblijf-, verzend-, en administratiekosten.

- 4.2 Indien het installatiebedrijf met de opdrachtgever een vaste prijs overeenkomt, dan is het installatiebedrijf niettemin te allen tijde gerechtigd tot verhoging van deze prijs zonder dat de opdrachtgever in dat geval gerechtigd is om de overeenkomst om die reden te ontbinden, indien de verhoging van de prijs voortvloeit uit een bevoegdheid of verplichting ingevolge de wet of regelgeving of haar oorzaak vindt in een stijging van de prijs van grondstoffen, lonen et cetera of op gronden die bij het aangaan van de overeenkomst redelijkerwijs niet voorzienbaar waren.
- 4.3 Indien de prijsstijging anders dan als gevolg van een wijziging van de overeenkomst meer bedraagt dan 10% en plaatsvindt binnen drie maanden na het sluiten van de overeenkomst, dan is uitsluitend de opdrachtgever die een beroep toekomt op artikel 6:258 BW gerechtigd de overeenkomst door een schriftelijke verklaring te ontbinden, tenzij het installatiebedrijf alsdan alsnog bereid is om de overeenkomst op basis van hetgeen oorspronkelijk is overeengekomen uit te voeren, of indien de prijsverhoging voortvloeit uit een bevoegdheid of een op het installatiebedrijf rustende verplichting ingevolge de wet of indien bedongen is dat de aflevering langer dan drie maanden na het sluiten van de overeenkomst tussen partijen zal plaatsvinden.
- 4.4 Verrekening van wijzigingen van lonen, sociale lasten, prijzen, uren en vrachten vindt plaats aan de hand van de risicoregeling installatietechniek, tenzij partijen iets anders zijn overeengekomen.
- 4.5 Tenzij anders overeengekomen zijn alle prijzen en tarieven gebaseerd op een normale werkweek. Wanneer werkzaamheden worden verricht buiten de gebruikelijke arbeidstijden worden hiervoor de tussen partijen overeengekomen tarieven en toeslagen berekend. Voorzover wachturen c.q. uitvaluren voor het personeel en materieel van het installatiebedrijf worden veroorzaakt door de opdrachtgever, danwel voor diens rekening komen, worden deze verrekend op basis van de in de overeenkomst vastgelegde tarieven.

Artikel 5 - Contractsduur, leveringstermijnen, wijziging van de overeenkomst

- 5.1 De overeenkomst tussen het installatiebedrijf en de opdrachtgever wordt aangegaan voor onbepaalde tijd, tenzij uit de aard van de overeenkomst iets anders voortvloeit of indien partijen uitdrukkelijk en schriftelijk anders zijn overeengekomen.
- 5.2 Is voor de voltooiing van bepaalde werkzaamheden of voor de levering van bepaalde zaken een termijn overeengekomen of opgegeven, dan is dit voor het installatiebedrijf nimmer een fatale termijn. Bij overschrijding van een termijn dient de opdrachtgever het installatiebedrijf derhalve schriftelijk in gebreke te stellen. Het installatiebedrijf dient daarbij een redelijke termijn te worden geboden om alsnog uitvoering te geven aan de overeenkomst. Wanneer overschrijding van een overeengekomen termijn dreigt, zullen partijen hieromtrent overleg voeren.
- 5.3 Het installatiebedrijf kan niet worden verplicht aan te vangen met de uitvoering van haar werkzaamheden voordat alle daarvoor noodzakelijke informatie, ontwerpen en goederen in haar bezit zijn en een eventueel overeengekomen termijnbetaling is ontvangen. Het installatiebedrijf is naar zijn eigen keuze wel bevoegd eerder aan te vangen, dit behoudens anders is overeengekomen.

Artikel 6 - Levering en wijze van uitvoering werkzaamheden

- 6.1 Tenzij schriftelijk anders is overeengekomen geschiedt levering af bedrijf van het installatiebedrijf. De opdrachtgever is verplicht de zaken af te nemen op het moment dat deze haar ter beschikking worden gesteld. Indien de opdrachtgever afname weigert of nalatig is met het verstrekken van informatie of instructies die noodzakelijk zijn voor de aflevering, is het installatiebedrijf gerechtigd de zaken op te slaan of op te laten slaan voor rekening en risico van de opdrachtgever. Het is het installatiebedrijf tevens toegestaan de goederen op een geschikte wijze te verkopen en zich te verhalen op de opbrengst hiervan. Verkoop van de goederen is slechts toegestaan, nadat de opdrachtgever schriftelijk is aangemaand de goederen binnen één week alsnog af te nemen. Het is het installatiebedrijf toegestaan de opbrengst van de verkoop te verrekenen met hetgeen zij nog te vorderen heeft van de opdrachtgever, een eventueel surseance of faillissement doet hier niet aan af.
- 6.2 Het installatiebedrijf heeft het recht om, ter hare keuze werkzaamheden te laten verrichten door derden.
- 6.3 Het installatiebedrijf is gerechtigd de overeenkomst in verschillende fasen uit te voeren en de aldus uitgevoerde gedeelten telkens afzonderlijk te factureren.

Artikel 7 - Verplichtingen van het installatiebedrijf

- 7.1 Het installatiebedrijf verplicht zich de opdrachtgever op de hoogte te stellen van fouten of gebreken in de door de opdrachtgever aangeleverde ontwerpen, specificaties of andere bescheiden c.q. goederen. Het installatiebedrijf toetst een en ander aan de normen geldend voor het installatievak. Voorgaande verplichting geldt slechts voorzover het installatiebedrijf in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid zou handelen als zij voor deze fouten c.q. gebreken niet zou waarschuwen alvorens haar werkzaamheden voort te zetten.
- 7.2 Het installatiebedrijf is jegens de opdrachtgever niet gehouden tot meer dan een globale toetsing van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Door de opdrachtgever aangeleverde goederen worden door het installatiebedrijf slechts visueel geïnspecteerd op uitwendige schade. Daarnaast zal het installatiebedrijf de productnummers, globale afmetingen en paklijsten verifiëren.

- 7.3 Het installatiebedrijf dient zich te houden aan de relevante voorschriften, welke voortvloeien uit de wet, gewoonte of de geldende technische en industriële normen.
- 7.4 Wanneer de installatie dient te voldoen aan de vereisten voor enig bijzonder gebruik dan dient dit uitdrukkelijk schriftelijk te zijn overeengekomen.
- 7.5 Op verzoek van de opdrachtgever zal het installatiebedrijf informatie verstrekken over de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden en de opdrachtgever, in overleg, toegang verschaffen tot de locatie waar deze werkzaamheden worden verricht. Indien dit is overeengekomen, verschaft het installatiebedrijf inzicht in keuringen, protocollen, rapporten of andere verslagen betreffende de werkzaamheden. Het installatiebedrijf verschaft op verzoek van de opdrachtgever duidelijkheid omtrent de vraag of de verrichte werkzaamheden voldoen aan de eisen voortvloeiende uit de overeenkomst en geldende voorschriften.
- 7.6 Schade aan de installatie die door, of voor rekening van het installatiebedrijf is ontstaan zal door laatstgenoemde worden hersteld danwel vergoed. Het installatiebedrijf is slechts gehouden tot vergoeding van de directe, aan de installatie ontstane, schade als bedoeld in artikel 14.2 van deze voorwaarden. Een opdracht tot herstel van schade, welke niet is ontstaan door toedoen van het installatiebedrijf wordt gezien als meerwerk.
- 7.7 Garanties welke worden verschaft door hulppersonen die door het installatiebedrijf zijn ingeschakeld, worden door het installatiebedrijf op gelijke wijze verstrekt aan de opdrachtgever.
- 7.8 Op verzoek van de opdrachtgever verschaft het installatiebedrijf informatie omtrent hetgeen relevant is in het kader van de Wet Ketenaansprakelijkheid en Verleggingsregeling Omzetbelasting.
- 7.9 Het installatiebedrijf verplicht zich voorts tot het verschaffen van informatie omtrent het gebruik en onderhoud van de geleverde installatie.
- 7.10 Het installatiebedrijf zal de van de opdrachtgever verkregen informatie vertrouwelijk behandelen. Voorgaande verplichting geldt slechts voorzover door de opdrachtgever uitdrukkelijk is medegedeeld dat het vertrouwelijke informatie betreft. Voorgaande verplichting geldt tevens voor het personeel van het installatiebedrijf.

Artikel 8 - Verplichtingen van de opdrachtgever

- 8.1 De opdrachtgever is gehouden het installatiebedrijf de beschikking te verschaffen over alle relevante informatie, ontwerpen, en wijzigingen hiervan, welke noodzakelijk zijn om de werkzaamheden conform de overeenkomst te realiseren. De opdrachtgever is volledig verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van alle door haar aangeleverde informatie en ontwerpen alsmede voor het tijdig aanleveren hiervan. Dit geldt ook voor zover deze informatie en ontwerpen zijn aangeleverd door (tussenkost van) door de opdrachtgever ingeschakelde derden.
- 8.2 Wanneer het installatiebedrijf voor het uitvoeren van het overeengekomene de beschikking behoeft over goederen van de opdrachtgever, zorgt laatstgenoemde er voor dat deze tijdig ter beschikking worden gesteld. De opdrachtgever is gehouden er voor te zorgen dat deze goederen deugdelijk en geschikt zijn voor het doel waarvoor zij bestemd zijn.
- 8.3 Eventuele aanspraken van derden in verband met de in lid 1 en 2 genoemde informatie, ontwerpen en goederen komen geheel voor rekening van de opdrachtgever; deze vrijwaart het installatiebedrijf hiervoor.
- 8.4 De voor het oprichten en aanleggen, gebruiken of hebben van de installatie vereiste ontheffingen, beschikkingen, toestemmingen en vergunningen worden door de opdrachtgever aangeleverd, tenzij schriftelijk anders is overeengekomen. Het installatiebedrijf zal de opdrachtgever hierbij zoveel mogelijk medewerking verlenen. Wanneer voormelde vergunningen, beschikkingen, toestemmingen en vergunningen niet tijdig worden verschaft, kan het installatiebedrijf de overeenkomst ontbinden en aanspraak maken op schadevergoeding.
- 8.5 Alle materialen en/of goederen die door de opdrachtgever zijn voorgeschreven of van een door haar voorgeschreven leverancier worden betrokken zijn volledig voor rekening en risico van de opdrachtgever. Hetzelfde geldt mede voor de niet tijdige levering van de door de opdrachtgever voorgeschreven goederen c.q. materialen. De opdrachtgever is tevens verantwoordelijk voor de werkzaamheden en leveranties van de door haar voorgeschreven hulppersonen, waaronder begrepen onderaannemers en leveranciers. Indien deze hulppersonen niet, niet deugdelijk of niet tijdig presteren heeft het installatiebedrijf recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding.
- 8.6 Het installatiebedrijf krijgt vrije toegang de locatie waar het werk wordt verricht. De opdrachtgever zorgt voor een schone, veilige, gezonde werkomgeving alsmede bergruimte voor de door het installatiebedrijf te gebruiken zaken. De opdrachtgever zorgt er tevens voor dat het installatiebedrijf ter plaatse kosteloos kan beschikken over de vereiste nutsvoorzieningen alsmede, indien nodig, perslucht, telecomvoorzieningen en rioleringsaansluiting.
- 8.7 De toestand van gebouw, locaties, installaties of delen daarvan komt geheel voor rekening van de opdrachtgever. Hetzelfde geldt voor de omstandigheden waaronder de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden dient plaats te vinden. De opdrachtgever is verplicht te waarschuwen voor mogelijke gevaarlijke situaties en dient dit tijdig te doen. Wanneer de opdrachtgever nevenaannemers of andere derden inschakelt, verschaft zij het installatiebedrijf hieromtrent tijdig informatie. Dit betreft mede het tijdstip waarop door de nevenaannemers en andere derden te verrichten werkzaamheden zullen plaatsvinden, zulks opdat het

installatiebedrijf hiervan geen onnodige hinder ondervindt. De coördinatie van het totaal van de ter plaatse te verrichten werkzaamheden valt geheel onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Eventuele vertraging ontstaan door nevenaannemers en andere door de opdrachtgever ingeschakelde derden komt geheel voor rekening van de opdrachtgever. Hetzelfde geldt voor schade die is ontstaan door nevenaannemers en andere derden die door de opdrachtgever zijn ingeschakeld.

- 8.8 Verontreinigingen, milieubelastende stoffen, bacteriën en met name asbest en legionella daaronder begrepen komen geheel voor rekening van de opdrachtgever. Wanneer de opdrachtgever het installatiebedrijf opdraagt deze verontreiniging, stoffen en of bacteriën te verwijderen wordt dit gezien als meerwerk. Elke vertraging als gevolg van de aanwezigheid van de hier voor genoemde stoffen komt voor rekening van de opdrachtgever; het installatiebedrijf heeft alsdan recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding.
- 8.9 De opdrachtgever dient de contractvoorwaarden van alle door haar voorgeschreven hulppersonen te accepteren; doet zij dit niet dan is het installatiebedrijf niet gehouden deze hulppersoon zelf te contracteren.
- 8.10 Goederen in eigendom van het installatiebedrijf, werktuigen en gereedschappen daaronder begrepen, die buiten werktijden op het werk zijn achtergebleven, vallen onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever.
- 8.11 Wanneer naleving van wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege of voorschriften van bijzondere aard, technische en industriële normen daaronder begrepen, die na de aanbieding zijn gewijzigd of in werking getreden, tot vertraging of kosten leiden, komt dit geheel voor rekening van de opdrachtgever.
- 8.12 Aanwijzingen die niet in verband staan met de werkzaamheden of in strijd met de aard van de overeenkomst zijn, behoeven niet te worden opgevolgd door het installatiebedrijf of haar personeel. De opdrachtgever dient de overeengekomen werkzaamheden niet te verstoren.
- 8.13 Het is het installatiebedrijf uitdrukkelijk toegestaan om op schuttingen en/of afrasteringen die dienen ter afsluiting van de plaats waar de overeengekomen werkzaamheden worden verricht, alsmede elders op het werkterrein, reclame-uitingen aan te brengen.
- 8.14 Met betrekking tot bedrijfsgegevens van het installatiebedrijf, daaronder begrepen de informatie uit de aanbieding of offerte, en andere in verband met de overeenkomst ontvang informatie, rust op de opdrachtgever een geheimhoudingsplicht. Bij overtreding van deze geheimhoudingsplicht verbeurt de opdrachtgever een onmiddellijk opeisbare boete ter hoogte van drie maal de voor de verrichte en nog te verrichten werkzaamheden verschuldigde prijs, onverminderd het recht van het installatiebedrijf op vergoeding van de door haar geleden schade.
- 8.15 Indien de opdrachtgever in gebreke mocht komen terzake de deugdelijke nakoming van enige verplichting jegens het installatiebedrijf, dan is de opdrachtgever aansprakelijk voor alle kosten en schade (daaronder begrepen winstderving) aan de zijde van het installatiebedrijf daardoor direct of indirect ontstaan.

Artikel 9 - Verzekeringen

- 9.1 Wanneer de werkzaamheden van het installatiebedrijf strekken ter uitoefening van het bedrijf van de opdrachtgever is de opdrachtgever verplicht de gebruikelijke CAR-verzekering of een daarmee gelijk te stellen verzekering aan te gaan en in stand te houden Het installatiebedrijf en de door haar in te schakelen onderaannemers en hulppersonen dienen hierin als medeverzekerd te zijn opgenomen.
- 9.2 Wanneer de opdrachtgever het voornemen heeft om de producten c.q. installaties waarvan de door het installatiebedrijf ontwikkelde of geleverde goederen onderdeel uitmaken, te exporteren naar de Verenigde Staten van Amerika of Canada of gebieden waar het recht van deze landen van toepassing is, dient de opdrachtgever dit vooraf kenbaar te maken aan het installatiebedrijf en zorg te dragen voor de gebruikelijke aansprakelijkheidsverzekeringen dienaangaande. Deze laatstgenoemde verzekeringen dienen mede te worden afgesloten ten behoeve van alle bij de ontwikkeling, vervaardiging of totstandkoming betrokken partijen. Het is de opdrachtgever slechts met voorafgaande schriftelijke toestemming van het installatiebedrijf toegestaan deze verzekeringen op te zeggen of te wijzigen.
- 9.3 De opdrachtgever dient het installatiebedrijf schriftelijke bewijsstukken te verschaffen omtrent het bestaan en de dekking van de hiervoor in 9.1 en 9.2 genoemde verzekeringen.
- 9.4 Het installatiebedrijf dient, voor zover dit naar de aard en omvang van de te verrichten werkzaamheden en het gebruik in de branche gebruikelijk is, verzekeringen aan te gaan. In deze verzekeringen zijn de opdrachtgever en door hem ingeschakelde derden, gemachtigden of hulppersonen niet als verzekerde opgenomen.
- 9.5 Desgevraagd verstrekt het installatiebedrijf schriftelijk bewijs omtrent het bestaan en de dekking van de in 9.4 bedoelde verzekering(en).

Artikel 10 - Overname personeel

- 10.1 Het is de opdrachtgever niet toegestaan, om tijdens de looptijd van de arbeidsovereenkomst van personeel van het installatiebedrijf met het installatiebedrijf, respectievelijk gedurende de duur van de overeenkomst tussen de opdrachtgever en het installatiebedrijf en gedurende een periode van 1 jaar na beëindiging daarvan, personeel van het installatiebedrijf in dienst te nemen, respectievelijk op enigerlei wijze, direct of indirect buiten het

installatiebedrijf om, in te schakelen voor het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de opdrachtgever.

- 10.2 Wanneer het installatiebedrijf personeel heeft gedetacheerd bij de opdrachtgever, is het de opdrachtgever gedurende 1 jaar na het einde van de detachering niet toegestaan deze gedetacheerde personen in dienst te nemen, danwel op andere wijze voor zich te laten werken.
- 10.3 Bij overtreding van de verboden in lid 1 en 2 verbeurt de opdrachtgever een onmiddellijk opeisbare boete ten belope van drie bruto jaarsalarissen van de betreffende werknemer, onverminderd het recht om van het installatiebedrijf om volledige schadevergoeding te vorderen.

Artikel 11 - Eigendomsvoorbehoud

- 11.1 Alle door het installatiebedrijf in het kader van de overeenkomst geleverde zaken blijven eigendom van het installatiebedrijf totdat de opdrachtgever alle verplichtingen uit de met het installatiebedrijf gesloten overeenkomst(en) deugdelijk is nagekomen.

Artikel 12 - Toetsing en aanvaarding

- 12.1 In overleg met het installatiebedrijf is het de opdrachtgever toegestaan de door het installatiebedrijf verrichte werkzaamheden en geleverde producten te toetsen en beproeven, tenzij partijen iets anders zijn overeengekomen. Toetsing en beproeving geschiedt volledig voor rekening en risico van de opdrachtgever. Het installatiebedrijf zal, voorzover redelijk, haar medewerking verlenen aan de toetsing en beproeving. Bij de toetsing en beproeving dient de opdrachtgever er zorg voor te dragen dat de werkzaamheden, welke door het installatiebedrijf worden verricht zo min mogelijk worden verstoord. Eventuele ontstane vertraging en schade komt voor rekening van de opdrachtgever en kan niet worden toegerekend aan het installatiebedrijf.
- 12.2 Wanneer het installatiebedrijf te kennen heeft gegeven dat de verrichte werkzaamheden c.q. de geleverde producten gereed zijn voor oplevering dient de opdrachtgever deze binnen de door het installatiebedrijf gestelde termijn te toetsen en beproeven. Wanneer de opdrachtgever dit niet binnen de gestelde termijn doet, wordt zij geacht de verrichte werkzaamheden c.q. de geleverde producten te hebben aanvaard. Dit is slechts anders indien de opdrachtgever een uitdrukkelijk voorbehoud maakt.
- 12.3 Gebreken van weinig betekenis, die het in gebruik nemen van de installatie niet verhinderen en voor een volgende betalingstermijn kunnen worden hersteld, kunnen geen reden zijn tot weigering door de opdrachtgever.
- 12.4 Ingeval van stilzwijgende aanvaarding wordt deze geacht te hebben plaatsgevonden op het moment dat het installatiebedrijf te kennen heeft gegeven dat de verrichte werkzaamheden c.q. de geleverde producten gereed zijn voor aanvaarding en de opdrachtgever het geleverde in gebruik heeft genomen.
- 12.5 Wanneer de opdrachtgever schriftelijk te kennen geeft, de werkzaamheden als aanvaard te beschouwen, zonder dat het installatiebedrijf te kennen heeft gegeven dat deze werkzaamheden gereed zijn voor aanvaarding, heeft dit te gelden als aanvaarding op het moment van verzending van de betreffende mededeling door het installatiebedrijf.
- 12.6 Het is het installatiebedrijf toegestaan de oplevering c.q. de aanvaarding in een aantal deelopleveringen te verdelen. In dat geval kan het installatiebedrijf de uitvoering van die onderdelen die tot een volgende fase behoren, opschorten totdat de opdrachtgever de resultaten van de daaraan voorafgaande fase schriftelijk heeft goedgekeurd.
- 12.7 Ingebruikneming van de installatie of delen hiervan door de opdrachtgever voordat het geheel is opgeleverd, dient schriftelijk te worden overeengekomen. De opdrachtgever dient de delen welke zij in gebruik zal nemen goed te keuren en te aanvaarden. Wanneer de opdrachtgever goedkeuring en aanvaarding achterwege laat, wordt de installatie, bij eerdere ingebruikneming, geacht te zijn goedgekeurd en aanvaard. Terzake de aansprakelijkheid van het installatiebedrijf heeft dit te gelden als oplevering. Eventuele schade door de eerdere ingebruikneming van de installatie komt voor rekening van de opdrachtgever.

Artikel 14 - Opschorting, ontbinding en opzegging

- 14.1 De opdrachtgever is bevoegd om de overeengekomen werkzaamheden, onder opgaaf van redenen en middels schriftelijke mededeling, op te (doen) schorten, met dien verstande dat zij hieromtrent zo spoedig mogelijk met het installatiebedrijf in overleg dient te treden. Eventuele vertraging in de oplevering c.q. afronding van de werkzaamheden komt in dat geval geheel voor rekening van de opdrachtgever. Wanneer dit leidt tot kosten aan de zijde van het installatiebedrijf dient de opdrachtgever deze te vergoeden.
- 14.2 Wanneer de werkzaamheden worden vertraagd buiten de schuld van het installatiebedrijf is de opdrachtgever gehouden de tot dat moment verrichte werkzaamheden te vergoeden en voorts alle redelijkerwijs gemaakte en nog te maken kosten voortvloeiende uit de vertraging en/of verplichtingen welke het installatiebedrijf reeds is aangegaan in de verwachting dat de overeenkomst zal worden vervuld te vergoeden. Het voorgaande doet niet af aan de verplichting van de opdrachtgever de door het installatiebedrijf geleden schade te vergoeden.

- 14.3 Indien de opschorting of vertraging van de werkzaamheden langer duurt dan twee maanden, is het installatiebedrijf bevoegd de overeenkomst zonder rechterlijke of arbitrale tussenkomst te ontbinden. De opdrachtgever is in dat geval verplicht de door het installatiebedrijf geleden schade en gederfde winst te vergoeden.
- 14.4 Het installatiebedrijf heeft het recht de overeenkomst zonder rechterlijke of arbitrale tussenkomst te ontbinden wanneer de opdrachtgever surseance van betaling heeft aangevraagd, in staat van faillissement komt te verkeren, de wettelijke schuldsaneringsregeling op hem van toepassing wordt verklaard, of tekortschiet in de nakoming van de overeenkomst.
- 14.5 De opdrachtgever is ten allen tijde bevoegd de overeenkomst geheel of gedeeltelijk op te zeggen. Wanneer de overeenkomst voortijdig wordt beëindigd heeft het installatiebedrijf conform recht op vergoeding van de door haar geleden en nog te lijden schade, de kosten die zij als gevolg van de niet-voltooiing heeft moeten maken en de kosten, voortvloeiend uit verplichtingen die het installatiebedrijf op het tijdstip van ontbinding of opzegging reeds is aangegaan, daaronder begrepen.
- 14.6 Wanneer de noodzaak hiertoe niet kan worden toegerekend aan het installatiebedrijf, heeft het installatiebedrijf recht op verlenging van de termijn tot oplevering en vergoeding van de eventueel extra te maken kosten. Hetzelfde geldt wanneer de oorzaak voor de vertraging of extra kosten valt toe te rekenen aan de opdrachtgever of voortvloeit uit een onvoorzien omstandigheid van dien aard dat partijen niet mogen verwachten dat de overeenkomst ongewijzigd in stand blijft.
- 14.7 Het installatiebedrijf dient de opdrachtgever er zo spoedig mogelijk van op de hoogte te stellen dat er vertraging ontstaat c.q. er meer kosten worden gemaakt dan verwacht. Hierbij dient zij een zo specifiek mogelijke begroting te verstrekken van de extra kosten te verstrekken. Het installatiebedrijf dient hierbij tevens de gevolgen met betrekking tot de algehele planning te vermelden.

Artikel 15 - Meer- en minderwerk

- 15.1 Indien tijdens de uitvoering van de overeenkomst blijkt dat het voor een behoorlijke uitvoering daarvan noodzakelijk is om de overeenkomst te wijzigen of aan te vullen, dan zullen partijen tijdig en in onderling overleg tot aanpassing van de overeenkomst overgaan.
- 15.2 Meer- of minderwerk kan tot gevolg hebben dat de oorspronkelijk overeengekomen prijs wordt gewijzigd. Het installatiebedrijf zal daarvan zoveel als mogelijk vooraf prijsopgaaf doen. Meer- of minderwerk kan ook tot gevolg hebben dat de oorspronkelijk opgegeven termijn van uitvoering wordt gewijzigd. De opdrachtgever aanvaardt de mogelijkheid van wijziging van de overeenkomst, daaronder begrepen de wijziging in prijs en termijn van uitvoering.
- 15.3 Meer- en minderwerk dient schriftelijk te worden overeengekomen. Het installatiebedrijf is gerechtigd om pas uitvoering te geven aan door de opdrachtgever opgedragen meer- of minderwerk nadat daarvoor schriftelijk akkoord is gegeven door de binnen het installatiebedrijf bevoegde persoon en de opdrachtgever schriftelijke akkoord is gegaan met de voor de uitvoering opgegeven prijs en andere voorwaarden, waaronder het tijdstip van aanvang van de uitvoering. Het installatiebedrijf is niet gehouden deze wijzigingen uit te voeren wanneer dit een onaanvaardbare verstoring van de werkzaamheden tot gevolg zal hebben, de wijzigingen haar kennis, bekwaamheden of capaciteiten te boven gaan, niet in haar belang zijn, afbreuk doet aan de te leveren installatie of producten, of indien partijen geen overeenstemming bereiken over de financiële en/of planmatige consequenties hiervan.
- 15.4 Indien het installatiebedrijf het meer- of minderwerk aanvaardt, verschaft zij aan de opdrachtgever een schriftelijke offerte met een opgaaf van alle financiële consequenties voor de opdrachtgever van dit meer- of minderwerk. Deze offerte omvat mede een opgaaf van eventuele wijzigingen in de overeengekomen termijnen van oplevering en eventuele aanpassingen in de betalingscondities. De opdrachtgever vergoedt de redelijke kosten verbonden aan de hiervoor vermelde offerte voor meer- of minderwerk, ook wanneer deze offerte niet wordt aanvaard.
- 15.5 Het installatiebedrijf is te allen tijde bevoegd wijzigingen aan de opdrachtgever voor te stellen ten aanzien van de verrichte werkzaamheden en op de te leveren producten, voorzover de voorgestelde wijzigingen beantwoorden aan de overeenkomst. In geval van aanvaarding van de voorstellen van het installatiebedrijf zal het installatiebedrijf een tussentijdse offerte, zoals hiervoor bedoeld opstellen.
- 15.6 Wanneer het meer- of minderwerk vertraging van de werkzaamheden tot gevolg hebben, heeft het installatiebedrijf recht op termijnverlenging en kostenvergoeding.
- 15.7 Wanneer meerwerk wordt verricht zonder dat hiertoe een schriftelijke opdracht van de opdrachtgever bestaat, laat dit de aanspraak van het installatiebedrijf op betaling van dit meerwerk onverlet.
- 15.8 Het niet of niet onmiddellijk uitvoeren van meer- of minderwerk levert geen tekortkoming in de nakoming zijdens het installatiebedrijf op, noch kan dit voor de opdrachtgever een grond vormen om de overeenkomst op te zeggen.

Artikel 16 - Betaling

- 16.1 Voorzover partijen niet iets anders overeenkomen, geschiedt betaling in termijnen middels een vooraf overeengekomen betalingsstelsel.
- 16.2 Het installatiebedrijf is gerechtigd om, zodra de werkzaamheden zijn opgeleverd, een factuur in te dienen voor de eindafrekening. Ook wanneer de overeenkomst is opgezegd of ontbonden is het installatiebedrijf hiertoe gerechtigd. Indiening van enige factuur heeft niet tot gevolg dat het installatiebedrijf afstand doet van enig recht in het kader van de overeenkomst tussen partijen.
- 16.3 Voorzover niet anders is overeengekomen geschiedt betaling zonder inhouding of verrekening, binnen veertien dagen na de datum van de betreffende factuur.
- 16.4 Na het verstrijken van veertien dagen na de factuurdatum is de opdrachtgever in verzuim; de opdrachtgever is vanaf het moment van inverzuim treden over het opeisbare bedrag de wettelijke handelsrente conform art. 6:119a BW verschuldigd.
- 16.5 Wanneer betaling of medewerking als hiervoor vermeld niet plaatsvindt binnen één maand na het intreden van verzuim, wordt, zonder nadere aanmaning door het installatiebedrijf, het wettelijke rentepercentage verhoogd met 2% met ingang van de dag waarop deze maand is verstreken. Bovendien is het installatiebedrijf bevoegd alsdan de overeenkomst zonder rechterlijke of arbitrale tussenkomst te ontbinden.
- 16.6 In geval van liquidatie, faillissement, wettelijke schuldsanering of surséance van betaling van de opdrachtgever zullen de verplichtingen van de opdrachtgever onmiddellijk opeisbaar zijn.
- 16.7 Door de opdrachtgever gedane betalingen strekken steeds ter afdoening in de eerste plaats van alle verschuldigde rente en kosten, in de tweede plaats van opeisbare facturen die het langst open staan, zelfs al vermeldt de opdrachtgever dat de voldoening betrekking heeft op een latere factuur.
- 16.8 Indien een declaratie niet tijdig wordt voldaan, is het installatiebedrijf gerechtigd haar werkzaamheden op te schorten, ook voor andere opdrachten van opdrachtgever dan waarop de onbetaalde declaratie betrekking heeft. Het installatiebedrijf is niet aansprakelijk voor eventueel uit een dergelijke opschorting voortvloeiende schade.
- 16.9 Tenzij anders overeengekomen, laat de opdrachtgever na, rechtstreeks betaling te doen aan door het installatiebedrijf ingeschakelde zelfstandige hulppersonen. Betalingen aan door het installatiebedrijf ingeschakelde derden zijn geen bevrijdende betalingen ten opzichte van het installatiebedrijf.
- 16.10 Het is het installatiebedrijf te allen tijde toegestaan haar recht tot betaling geheel of gedeeltelijk te cederen of in pand te geven.
- 16.11 Verzuim treedt tevens in wanneer de opdrachtgever niet meewerkt aan keuring of aanvaarding van de werkzaamheden; in dat geval treedt het verzuim in op de dag dat medewerking had moeten worden verleend.
- 16.12 Het installatiebedrijf is bevoegd haar werkzaamheden op te schorten wanneer de opdrachtgever niet tijdig voldoet aan haar betalingsverplichting of niet tijdig medewerking verleent aan keuring of aanvaarding.
- 16.13 Op eerste verzoek van het installatiebedrijf is de opdrachtgever gehouden om zekerheid te stellen, bij voorkeur middels een bankgarantie, voor de op haar rustende verplichtingen. Bij gebreke van de verzochte zekerheid is het installatiebedrijf bevoegd de werkzaamheden op te schorten of de overeenkomst te ontbinden.

Artikel 17 - Incassokosten

- 17.1 Is de opdrachtgever in gebreke met het nakomen van één of meer van zijn verplichtingen, dan komen alle redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte voor rekening van opdrachtgever. In ieder geval is de opdrachtgever aan het installatiebedrijf verschuldigd een bedrag ter hoogte van 15% over het openstaande saldo op moment van verzuim, met een minimum van € 250,--. Indien het installatiebedrijf aantoonbaar hogere kosten te hebben gemaakt, welke redelijkerwijs noodzakelijk waren, komen ook deze voor vergoeding in aanmerking. Tevens is de opdrachtgever jegens het installatiebedrijf alle door haargemaakte gerechtelijke kosten verschuldigd, behoudens voorzover de opdrachtgever aantoonbaar dat deze onredelijk hoog zijn. De eventueel gemaakte gerechtelijke kosten, alsmede eventuele executiekosten komen eveneens voor rekening van de opdrachtgever. De opdrachtgever is over de verschuldigde incassokosten de wettelijke handelsrente, eventueel verhoogd als hiervoor bedoeld, verschuldigd.

Artikel 18 - Aansprakelijkheid installatiebedrijf

- 18.1 Het installatiebedrijf is tegenover de opdrachtgever aansprakelijk voor toerekenbare tekortkomingen in de nakoming van de op hem rustende verbintenissen wanneer zij door de opdrachtgever schriftelijk in gebreke is gesteld, waarbij aan het installatiebedrijf een redelijke termijn wordt verleend om de tekortkomingen ongedaan te maken, en het installatiebedrijf hieraan niet of niet tijdig heeft voldaan.
- 18.2 Het installatiebedrijf is voor gedragingen van hulppersonen op gelijke wijze aansprakelijk als voor eigen gedragingen, tenzij de hulppersonen door de opdrachtgever zijn voorgeschreven. De opdrachtgever is aansprakelijk voor gedragingen van door haar of op haar verzoek ingeschakelde hulppersonen.

- 18.3 Het installatiebedrijf is ten allen tijde bevoegd om, in goed overleg met de opdrachtgever, voor eigen rekening tekortkomingen te herstellen of de daaruit voortvloeiende schade te beperken of op te heffen. Wanneer de kosten van herstel de schade van de opdrachtgever overtreffen en/of wanneer de installatie niet in Nederland is opgesteld, komt aan het installatiebedrijf de keuze toe om ofwel te herstellen ofwel een schadevergoeding te betalen. Eventuele door het installatiebedrijf te vervangen onderdelen worden eigendom van het installatiebedrijf.
- 18.4 Wanneer het installatiebedrijf op grond van dit artikel aansprakelijk is, dan is zij tegenover de opdrachtgever tot niet meer gehouden dan tot vergoeding van de door de opdrachtgever geleden directe, materiële schade. Hiertoe behoort in ieder geval niet gevolgschade, bedrijfsschade, productieverlies, omzet- of winstderving, waardevermindering, verlies van producten, noch behoren hiertoe kosten welke zijn inbegrepen in de uitvoeringskosten, wanneer de werkzaamheden van de aanvang af goed zouden zijn uitgevoerd.
- 18.5 Voor ander dan in deze voorwaarden genoemde schade is het installatiebedrijf slechts aansprakelijk voorzover deze te wijten is aan opzet of grove onzorgvuldigheid aan de zijde van het installatiebedrijf, haar ondergeschikten of de door haar ingeschakelde hulppersonen.
- 18.6 Onverminderd het in de vorige leden bepaalde is het installatiebedrijf alleen aansprakelijk voor schade welke wordt gedekt door de in deze voorwaarden genoemde of in de branche gebruikelijke verzekeringen. Dit geldt met name ook wanneer producten c.q. installaties worden geëxporteerd naar de Verenigde Staten of Canada.
- 18.7 Wanneer de opdrachtgever terzake enig aan de overeengekomen werkzaamheden verbonden risico een verzekering is aangegaan, is hij gehouden eventuele schade onder die verzekering te vorderen en het installatiebedrijf terzake hiervan te vrijwaren voor verhaalsaanpakken van de verzekeraar.
- 18.8 In geval derden aanspraak maken op vergoeding van schade als gevolg van een gebrek in een door de opdrachtgever aan een derde geleverd product of installatie, dat mede bestond uit een door het installatiebedrijf ontwikkeld of geleverd goed, vrijwaart de opdrachtgever het installatiebedrijf voor deze schade.
- 18.9 Het installatiebedrijf is niet gehouden tot vergoeding van schade, welke voortvloeit uit enige situatie van overmacht. Onder overmacht worden uitdrukkelijk mede, doch niet uitsluitend, de navolgende gebeurtenissen begrepen: stakingen of andere personeelsacties bij het installatiebedrijf of derden, tekortschieten door hulppersonen, brand en verlies van in de installatie te verwerken onderdelen, overheidsmaatregelen, daaronder begrepen maatregelen door een buitenlandse overheid of organisatie, burgeroorlog, terrorisme of andere gewelddadige incidenten, problemen met het transport, storingen in de levering van nutsvoorzieningen, telecommunicatievoorzieningen of computerprogrammatuur van het installatiebedrijf of derden.
- 18.10 Het Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken (Weens Koopverdrag) is niet van toepassing op de met het installatiebedrijf gesloten en nog te sluiten overeenkomsten en andere rechtsverhoudingen.

Artikel 19 - Schadevergoeding

- 19.1 Wanneer de overeengekomen of in redelijkheid vastgestelde prijs voor de totale aan te leggen installatie niet meer bedraagt dan € 5.000,--, bedraagt de te betalen schadevergoeding maximaal € 5.000,--.
- 19.2 Wanneer de overeengekomen of in redelijkheid vastgestelde prijs voor de totale aan te leggen installatie, meer bedraagt dan € 5.000.--, dan is de maximaal te betalen schadevergoeding gelijk aan de prijs als bedoeld in dit artikellid.
- 19.3 Onverminderd het voorgaande bedraagt de maximaal door het installatiebedrijf te betalen schadevergoeding nooit meer dan het bedrag dat maximaal door haar bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering wordt gedekt, doch nooit meer dan € 1.250.000,--.
- 19.4 Voorzover het gaat om een onderhoudscontract wordt de prijs als bedoeld in de voorgaand artikelliden gesteld op het totaalbedrag voor het onderhoud gedurende één jaar.

Artikel 20 - Vervaltermijnen

- 20.1 Voorzover niet uitdrukkelijk schriftelijk is overeengekomen, vervalt alle aansprakelijkheid 5 jaar na het tijdstip waarop de overeenkomst, op welke wijze dan ook, is beëindigd.
- 20.2 De opdrachtgever dient het installatiebedrijf, nadat een gebrek is ontdekt, binnen bekwame tijd, als bedoeld in art. 6:89 BW op de hoogte te stellen van dit gebrek en haar in de gelegenheid te stellen dit te herstellen. Laat de opdrachtgever dit na, dan kan op dit gebrek geen beroep meer worden gedaan.
- 20.3 Het vorderingsrecht uit hoofde van een gebrek vervalt door verloop van twee jaren na de schriftelijke en met redenen omklede ingebrekestelling.
- 20.4 Wanneer een rechtsovereenkomst uit hoofde van toerekenbare tekortkoming meer dan vijf jaar na oplevering en/of beëindiging van de overeenkomst wordt ingesteld, leidt dit tot niet-ontvankelijkheid.
- 20.5 De opdracht wordt geacht te zijn geëindigd op de dag dat de installatie is opgeleverd of wordt geacht opgeleverd te zijn. Wanneer de overeenkomst wordt ontbonden dan wordt de opdracht geacht te zijn geëindigd op het moment waarop de ontbinding plaatsvindt.

Artikel 21 - Intellectuele eigendom

- 21.1 Wanneer op aan de opdrachtgever geleverde goederen intellectuele en/of industriële eigendomsrechten rusten, blijven deze berusten bij het installatiebedrijf. Uitsluitend het installatiebedrijf heeft het recht tot verveelvoudiging, verwezenlijking, of verveelvoudiging van de te leveren en geleverde goederen, gegevens en informatie. De opdrachtgever verkrijgt slechts het uitsluitende gebruiksrecht van de geleverde goederen, gegevens en informatie.
- 21.2 De opdrachtgever wordt, nadat zij heeft voldaan aan alle financiële verplichtingen jegens het installatiebedrijf, eigenaar van de door het installatiebedrijf afgegeven documenten, daaronder begrepen ontwerpen, tekeningen, technische beschrijvingen of bestekken en deze mogen door de opdrachtgever, met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van intellectuele en industriële eigendom, worden gebruikt.
- 21.3 Slechts met toestemming van het installatiebedrijf is het de opdrachtgever toegestaan om de volgens het ontwerp van het installatiebedrijf gerealiseerde installatie geheel of in onderdelen daarvan in herhaling aan te leggen. Voornoemde toestemming dient schriftelijk te worden gegeven door het installatiebedrijf en doet niet af aan hetgeen in dit artikel is bepaald. Het installatiebedrijf kan aan het verlenen van de toestemming voorwaarden verbinden. Uitdrukkelijk wordt hieronder het betalen van een vergoeding geschaard. Dit artikellid is mede van toepassing op goederen vervaardigd volgens het ontwerp van het installatiebedrijf.
- 21.4 Onverminderd het in het voorgaande lid bepaalde heeft de opdrachtgever het recht de installatie conform het ontwerp van het installatiebedrijf, zonder tussenkomst en goedkeuring van het installatiebedrijf, tot stand te brengen of te doen brengen indien de overeenkomst is ontbonden wegens een toerekenbare tekortkoming van het installatiebedrijf in de nakoming van de overeenkomst. Het gebruik van het ontwerp van het installatiebedrijf door de opdrachtgever komt in dat geval geheel voor rekening en risico van de opdrachtgever, het installatiebedrijf is in geen geval aansprakelijk voor gebreken in het ontwerp of de tot stand gebracht installatie.
- 21.5 Eventuele programmatuur, welke door het installatiebedrijf is ontwikkeld en geleverd mag door de opdrachtgever uitsluitend in het eigen bedrijf of in de eigen organisatie worden gebruikt en slechts ten behoeve van de technische installatie, waarvoor het gebruiksrecht is verstrekt. Wanneer dit in de overeenkomst is vastgelegd kan het gebruiksrecht betrekking hebben op meerdere installaties. Het gebruiksrecht van deze programmatuur is niet exclusief en niet overdraagbaar door de opdrachtgever. Programmatuur en dragers waarop deze is vastgelegd mogen door de opdrachtgever niet, op welke wijze dan ook, ter beschikking van een derde worden gesteld of door een derde worden gebruikt. Het is de opdrachtgever nadrukkelijk verboden om deze programmatuur te verveelvoudigen of hiervan kopieën te maken, anders dan voor het eigen gebruik. Slechts voor zover het gaat om het herstellen van eventuele fouten in de programmatuur, is het de opdrachtgever toegestaan deze te wijzigen. Het is de opdrachtgever niet toegestaan te vragen op eventuele vindingen, welke zijn ontstaan tijdens of door de uitvoering van de overeenkomst. Wanneer het installatiebedrijf een octrooi aanvraagt en dit wordt verkregen, verleent het installatiebedrijf aan de opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbaar gebruiksrecht op deze vinding. Wanneer de opdrachtgever dit gebruiksrecht wenst toe te passen, heeft zij de toestemming van het installatiebedrijf. Deze toestemming wordt slechts geweigerd wanneer het installatiebedrijf tegenstrijdige belangen met haar eigen bedrijf kan aantonen.

Artikel 22 - Bijzondere bepalingen betreffende onderhoudswerkzaamheden

- 22.1 Wanneer partijen zijn overeengekomen dat het installatiebedrijf gedurende een bepaalde onderhoudsperiode onderhoudswerkzaamheden zal realiseren, zijn de onderstaande bepalingen van toepassing.
- 22.2 Tenzij uitdrukkelijk schriftelijk anders is overeengekomen worden onderhoudswerkzaamheden door het installatiebedrijf slechts verricht aan de in Nederland opgestelde installaties.

Artikel 23 - Uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden

- 23.1 Gedurende de overeengekomen onderhoudsperiode spant het installatiebedrijf zich naar vermogen in om middels preventieve onderhoudswerkzaamheden de kans op het optreden van storingen te minimaliseren en, voorzover overeengekomen, storingen op te heffen door het verrichten van reparaties.
- 23.2 Het is het installatiebedrijf toegestaan de onderhoudswerkzaamheden op afstand uit te voeren middels een telecommunicatieverbinding met de betreffende installatie.
- 23.3 Het installatiebedrijf maakt voor aanvang van de onderhoudswerkzaamheden een werkplan waaruit blijkt wanneer en in welke volgorde welke onderhoudswerkzaamheden worden verricht. Hierbij houdt het installatiebedrijf rekening met de installatie welke de opdrachtgever verstrekt omtrent het storingsgedrag van de installatie, alsmede de door de opdrachtgever met behulp van de installatie te verrichten werkzaamheden. Doel van het werkplan is het uitvoeren van preventieve onderhoudswerkzaamheden mogelijk te maken, alsmede het beheersbaar maken van de te verrichten reparatiewerkzaamheden.

- 23.4 De opdrachtgever dient haar goedkeuring te geven aan het werkplan alvorens dit in werking treedt. Wanneer het werkplan in voldoende mate rekening houdt met de informatie verkregen van de opdrachtgever en de uitvoering van de werkzaamheden in het bedrijf van de opdrachtgever, kan deze haar goedkeuring niet onthouden.
- 23.5 Het werkplan wordt jaarlijks door het installatiebedrijf aangepast. Het installatiebedrijf maakt eveneens jaarlijks een raming van de te verwachten onderhoudskosten voor het betreffende jaar. Tussentijdse wijziging van het werkplan is alleen mogelijk op basis van de regeling welke geldt voor meer- en minderwerk, zoals weergegeven in deze leveringsvoorwaarden.
- 23.6 Wanneer partijen dit zijn overeengekomen, omvat het werkplan de datum van aanvang en oplevering van de preventieve onderhoudswerkzaamheden en eventuele reparatiewerkzaamheden.
- 23.7 Opdrachten van de opdrachtgever aan het installatiebedrijf die in het werkplan zijn opgenomen, dienen ten minste één maand voordat deze onderhoudswerkzaamheden dienen te worden verricht, schriftelijk te worden verstrekt. Wanneer deze opdrachten niet in het werkplan zijn opgenomen, worden deze ten minste twee maanden van tevoren schriftelijk verstrekt. Verstrekking van deze opdrachten wordt voorafgegaan door een prijsopgave door het installatiebedrijf.
- 23.8 Bij eventuele reparatiewerkzaamheden dient de opdrachtgever tevens schriftelijk een opdracht te verstrekken aan het installatiebedrijf. Wanneer dit als gevolg van omstandigheden niet mogelijk is, zal de opdrachtgever deze opdracht achteraf verstrekken op basis van de door het installatiebedrijf daadwerkelijk gemaakte kosten.
- 23.9 Het installatiebedrijf verzoekt, na voltooiing van de onderhoudswerkzaamheden, de opdrachtgever de opdracht voor voltooid te ondertekenen. Dit geldt als oplevering van de onderhoudswerkzaamheden.
- 23.10 Wanneer partijen dit uitdrukkelijk overeenkomen, zorgt het installatiebedrijf ervoor dat op het terrein of de locatie waar de onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd, een exemplaar van de technische installatie betreffende de installatie aanwezig is. Deze informatie dient op alle redelijke tijdstippen te kunnen worden geraadpleegd en dient een beschrijving te omvatten van de 'As Built'-situatie terzake de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden. Voorgaande informatie wordt door het installatiebedrijf verstrekt tegen een tussen partijen overeengekomen vergoeding.
- 23.11 Wanneer onderhavige leveringsvoorwaarden of de prestaties, bedrijfszekerheid en de houdbaarheid van de installatie dit vereisen, informeert het installatiebedrijf de opdrachtgever omtrent eventueel te nemen maatregelen. Een noodzakelijke constructiewijziging danwel andere projectmatige werkzaamheden dienen, conform hetgeen is bepaald omtrent meer- en minderwerk, separaat te worden opgedragen aan het installatiebedrijf door de opdrachtgever.
- 23.12 Voorafgaand aan het verrichten van de onderhoudswerkzaamheden stelt het installatiebedrijf de opdrachtgever in kennis van het tijdstip waarop deze zullen worden verricht. Wanneer de onderhoudswerkzaamheden niet op het overeengekomen tijdstip worden verricht en dit niet aan het installatiebedrijf valt toe te rekenen, dan heeft het installatiebedrijf recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens deze leveringsvoorwaarden.
- 23.13 Indien partijen dit uitdrukkelijk, schriftelijk, zijn overeengekomen, draagt het installatiebedrijf er zorg voor, dat storingen in de installatie gedurende 24 uur per dag en 7 dagen per week kunnen worden gemeld aan een vooraf bekend gemaakt meldpunt.
- 23.14 Wanneer dit uitdrukkelijk, schriftelijk, is overeengekomen, zal het installatiebedrijf zich naar vermogen inspannen om spoedeisende storingen na opdracht van de opdrachtgever binnen 24 uur na de melding, althans zo spoedig mogelijk, op te heffen. Dit tenzij een andere termijn is overeengekomen. Niet spoedeisende storingen worden zoveel mogelijk binnen de normale werktijden van het installatiebedrijf opgelost.
- 23.15 De termijn gedurende welke de onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd, wordt vastgelegd in de overeenkomst. Wanneer geen termijn is bepaald, geldt een periode van 1 jaar. Zonder voorafgaande, tijdige, opzegging wordt de onderhoudsperiode telkens stilzwijgend voor de duur van de oorspronkelijk overeengekomen periode verlengd. Beëindiging van de onderhoudsperiode kan, met inachtneming van de opzegtermijn van drie maanden voor het einde van de betreffende periode.
- 23.16 Wanneer door het installatiebedrijf uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden worden verrekend volgens de tarieven en éénheidsprijzen of vaste prijs, welke in de overeenkomst is vastgelegd. Een vaste prijs wordt jaarlijks geïndexeerd volgens de risicoregeling installatietechniek, tenzij iets anders is overeengekomen. Betaling van de vergoedingen terzake de onderhoudswerkzaamheden vindt plaats binnen twee weken na facturering. Opzegging van de overeenkomst voor het verrichten van onderhoudswerkzaamheden vereist schriftelijke kennisgeving aan het installatiebedrijf. Opzegging van de gehele overeenkomst dient te geschieden met inachtneming van een termijn van maanden. Opzegging van een enkele opdracht tot uitvoering van onderhoudswerkzaamheden dient te geschieden op een termijn van ten minste één maand.

Artikel 24 - Toepasselijk recht en geschillen

- 24.1 Het Nederlandse recht is van toepassing op de tussen partijen gesloten overeenkomst en eveneens op alle andere overeenkomsten tussen partijen en de verbintenissen, welke hieruit voortvloeien. Geschillen voortvloeiende uit de uitvoering van de overeenkomst zullen, met uitsluiting van de gewone rechter, worden beslecht middels arbitrage conform de statuten van de stichting Raad van Arbitrage voor Metaalnijverheid en –handel, gevestigd te Den Haag. Hierbij gelden de statuten, zoals die luiden drie maanden voor de dag waarop de overeenkomst is gesloten.
- 24.2 Het installatiebedrijf is des verkiezende bevoegd het geschil te laten beslechten door de krachtens de wet bevoegde gewone rechter in het arrondissement van de plaats van vestiging van het installatiebedrijf.
- 24.3 Terzake de overeenkomst en de uitvoering hiervan is de opdrachtgever verplicht domicilie te kiezen in Nederland, voorzover de opdrachtgever niet al in Nederland is gevestigd. Indien er geen domicilie is gekozen, wordt de opdrachtgever geacht domicilie te hebben gekozen te Den Haag.

ALGEMENE VOORWAARDEN VOOR LEVERING AAN NIET-CONSUMENTEN (AVLB) van

R. van der Wal B.V. en R. van der Wal Advies en Detachering B.V., gevestigd aan de Gooiland 10a, 1945 RC BEVERWIJK (correspondentieadres: Postbus 193, 1940 AD BEVERWIJK), hierna te noemen: "het installatiebedrijf" gedeponoerd op 21 september 2012 ter griffie van de rechtbank te Haarlem onder nummer 17/2012

Artikel 1 - Definities

In deze voorwaarden wordt verstaan onder:

- 1.1 Het installatiebedrijf: de opdrachtnemer, die bedrijfsmatig technische installaties realiseert en/of (onderhouds-)werkzaamheden hieraan verricht, met inbegrip van de levering van goederen en diensten;
- 1.2 De opdrachtgever: de partij, handelend in de uitoefening van een beroep of bedrijf, die de opdracht verleent.
- 1.3 De installatie: het in de overeenkomst tussen partijen omschreven werk dat het installatiebedrijf op basis van deze overeenkomst dient te realiseren.
- 1.4 Meer- en minder werk: door de opdrachtgever gewenste toevoegingen of verminderingen van het overeengekomen werk en de te leveren producten, het werkplan en inspectieplan daaronder begrepen, die leiden tot verhoging of verlaging van de overeengekomen prijs.
- 1.5 Onderhoudswerkzaamheden: alle activiteiten, met inbegrip van de levering van goederen, die het installatiebedrijf dient te verrichten teneinde te zorgen dat de technische staat van de installatie en de door de installatie te vervullen functies gedurende de onderhoudsperiode aan de uit de overeenkomst voortvloeiende eisen voldoet en blijft voldoen.
- 1.6 Storing: een plotselinge onverwachte onderbreking van de prestaties van de installatie.

Artikel 2 - Toepasselijkheid

- 2.1 Deze voorwaarden zijn van toepassing op iedere aanbieding, offerte en overeenkomst tussen het installatiebedrijf en een opdrachtgever waarop het installatiebedrijf deze voorwaarden van toepassing heeft verklaard, voorzover van deze voorwaarden niet door partijen uitdrukkelijk en schriftelijk is afgeweken.
- 2.2 De toepasselijkheid van eventuele inkoop- of andere voorwaarden van de opdrachtgever wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen, behoudens indien deze afwijkende voorwaarden of bedingen uitdrukkelijk en schriftelijk, door het installatiebedrijf zijn aanvaard.
- 2.3 De onderhavige voorwaarden zijn eveneens van toepassing op overeenkomsten met het installatiebedrijf, wanneer het installatiebedrijf voor de uitvoering daarvan derden heeft ingeschakeld.
- 2.4 Indien één of meerdere bepalingen in deze voorwaarden op enig moment geheel of gedeeltelijk nietig zijn of vernietigd mochten worden, dan blijft het overigens in deze voorwaarden bepaalde, volledig van toepassing. Het installatiebedrijf en de opdrachtgever zullen alsdan in overleg treden teneinde nieuwe bepalingen ter vervanging van de nietige of vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zo veel als mogelijk het doel en de strekking van de oorspronkelijke bepalingen in acht wordt genomen.

Artikel 3 - Offertes en aanbiedingen

- 3.1 Tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven, zijn alle aanbiedingen van het Installatiebedrijf, in welke vorm ook gedaan, vrijblijvend in die zin, dat ook na aanvaarding door de opdrachtgever van een aanbieding van het installatiebedrijf, laatstgenoemde bevoegd is de aanbieding binnen twee kalenderweken na de aanvaarding te herroepen.
- 3.2 Tenzij uitdrukkelijk anders aangegeven, vormen opgaven en specificaties met betrekking tot maten, capaciteiten, prestaties of resultaten in afbeeldingen, tekeningen, catalogi, prijscouranten, reclamemateriaal etc. slechts benaderingen, die het installatiebedrijf niet binden.
- 3.3 Een aanvaarding welk afwijkt van de uitgebrachte offerte, daaronder begrepen een aanvaarding welke slechts ziet op een deel van het geoffreerde werk, heeft te gelden als een nieuw aanbod; eventuele aanvaarding hiervan door het installatiebedrijf dient uitdrukkelijk, schriftelijk, te geschieden.
- 3.4 Op verzoek van het installatiebedrijf, dient de opdrachtgever, wanneer geen overeenkomst tot stand is gekomen, alle bescheiden die betrekking hebben op de gedane aanbieding c.q. offerte, binnen één week te retourneren aan het installatiebedrijf.
- 3.5 Het installatiebedrijf heeft, wanneer tussen partijen geen overeenkomst tot stand is gekomen, recht op een redelijke vergoeding van de kosten welke zij heeft moeten maken teneinde de aanbieding c.q. offerte op te stellen en uit te werken. Het installatiebedrijf zal deze kosten, indien het deze vergoed wenst, aan de opdrachtgever factureren.

Artikel 4 - Prijzen

- 4.1 Tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven, zijn alle door het installatiebedrijf gehanteerde en opgegeven prijzen exclusief BTW of andere heffingen van overheidswege. Voorts zijn de gehanteerde prijzen, tenzij anders aangegeven, exclusief eventuele in het kader van de overeenkomst te maken kosten, waaronder begrepen reis-, en verblijf-, verzend-, en administratiekosten.

- 4.2 Indien het installatiebedrijf met de opdrachtgever een vaste prijs overeenkomt, dan is het installatiebedrijf niettemin te allen tijde gerechtigd tot verhoging van deze prijs zonder dat de opdrachtgever in dat geval gerechtigd is om de overeenkomst om die reden te ontbinden, indien de verhoging van de prijs voortvloeit uit een bevoegdheid of verplichting ingevolge de wet of regelgeving of haar oorzaak vindt in een stijging van de prijs van grondstoffen, lonen et cetera of op gronden die bij het aangaan van de overeenkomst redelijkerwijs niet voorzienbaar waren.
- 4.3 Indien de prijsstijging anders dan als gevolg van een wijziging van de overeenkomst meer bedraagt dan 10% en plaatsvindt binnen drie maanden na het sluiten van de overeenkomst, dan is uitsluitend de opdrachtgever die een beroep toekomt op artikel 6:258 BW gerechtigd de overeenkomst door een schriftelijke verklaring te ontbinden, tenzij het installatiebedrijf alsdan alsnog bereid is om de overeenkomst op basis van hetgeen oorspronkelijk is overeengekomen uit te voeren, of indien de prijsverhoging voortvloeit uit een bevoegdheid of een op het installatiebedrijf rustende verplichting ingevolge de wet of indien bedongen is dat de aflevering langer dan drie maanden na het sluiten van de overeenkomst tussen partijen zal plaatsvinden.
- 4.4 Verrekening van wijzigingen van lonen, sociale lasten, prijzen, uren en vrachten vindt plaats aan de hand van de risicoregeling installatietechniek, tenzij partijen iets anders zijn overeengekomen.
- 4.5 Tenzij anders overeengekomen zijn alle prijzen en tarieven gebaseerd op een normale werkweek. Wanneer werkzaamheden worden verricht buiten de gebruikelijke arbeidstijden worden hiervoor de tussen partijen overeengekomen tarieven en toeslagen berekend. Voorzover wachturen c.q. uitvaluren voor het personeel en materieel van het installatiebedrijf worden veroorzaakt door de opdrachtgever, danwel voor diens rekening komen, worden deze verrekend op basis van de in de overeenkomst vastgelegde tarieven.

Artikel 5 - Contractsduur, leveringstermijnen, wijziging van de overeenkomst

- 5.1 De overeenkomst tussen het installatiebedrijf en de opdrachtgever wordt aangegaan voor onbepaalde tijd, tenzij uit de aard van de overeenkomst iets anders voortvloeit of indien partijen uitdrukkelijk en schriftelijk anders zijn overeengekomen.
- 5.2 Is voor de voltooiing van bepaalde werkzaamheden of voor de levering van bepaalde zaken een termijn overeengekomen of opgegeven, dan is dit voor het installatiebedrijf nimmer een fatale termijn. Bij overschrijding van een termijn dient de opdrachtgever het installatiebedrijf derhalve schriftelijk in gebreke te stellen. Het installatiebedrijf dient daarbij een redelijke termijn te worden geboden om alsnog uitvoering te geven aan de overeenkomst. Wanneer overschrijding van een overeengekomen termijn dreigt, zullen partijen hieromtrent overleg voeren.
- 5.3 Het installatiebedrijf kan niet worden verplicht aan te vangen met de uitvoering van haar werkzaamheden voordat alle daarvoor noodzakelijke informatie, ontwerpen en goederen in haar bezit zijn en een eventueel overeengekomen termijnbetaling is ontvangen. Het installatiebedrijf is naar zijn eigen keuze wel bevoegd eerder aan te vangen, dit behoudens anders is overeengekomen.

Artikel 6 - Levering en wijze van uitvoering werkzaamheden

- 6.1 Tenzij schriftelijk anders is overeengekomen geschiedt levering af bedrijf van het installatiebedrijf. De opdrachtgever is verplicht de zaken af te nemen op het moment dat deze haar ter beschikking worden gesteld. Indien de opdrachtgever afname weigert of nalatig is met het verstrekken van informatie of instructies die noodzakelijk zijn voor de aflevering, is het installatiebedrijf gerechtigd de zaken op te slaan of op te laten slaan voor rekening en risico van de opdrachtgever. Het is het installatiebedrijf tevens toegestaan de goederen op een geschikte wijze te verkopen en zich te verhalen op de opbrengst hiervan. Verkoop van de goederen is slechts toegestaan, nadat de opdrachtgever schriftelijk is aangemaand de goederen binnen één week alsnog af te nemen. Het is het installatiebedrijf toegestaan de opbrengst van de verkoop te verrekenen met hetgeen zij nog te vorderen heeft van de opdrachtgever, een eventueel surseance of faillissement doet hier niet aan af.
- 6.2 Het installatiebedrijf heeft het recht om, ter hare keuze werkzaamheden te laten verrichten door derden.
- 6.3 Het installatiebedrijf is gerechtigd de overeenkomst in verschillende fasen uit te voeren en de aldus uitgevoerde gedeelten telkens afzonderlijk te factureren.

Artikel 7 - Verplichtingen van het installatiebedrijf

- 7.1 Het installatiebedrijf verplicht zich de opdrachtgever op de hoogte te stellen van fouten of gebreken in de door de opdrachtgever aangeleverde ontwerpen, specificaties of andere bescheiden c.q. goederen. Het installatiebedrijf toetst een en ander aan de normen geldend voor het installatievak. Voorgaande verplichting geldt slechts voorzover het installatiebedrijf in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid zou handelen als zij voor deze fouten c.q. gebreken niet zou waarschuwen alvorens haar werkzaamheden voort te zetten.
- 7.2 Het installatiebedrijf is jegens de opdrachtgever niet gehouden tot meer dan een globale toetsing van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Door de opdrachtgever aangeleverde goederen worden door het installatiebedrijf slechts visueel geïnspecteerd op uitwendige schade. Daarnaast zal het installatiebedrijf de productnummers, globale afmetingen en paklijsten verifiëren.

- 7.3 Het installatiebedrijf dient zich te houden aan de relevante voorschriften, welke voortvloeien uit de wet, gewoonte of de geldende technische en industriële normen.
- 7.4 Wanneer de installatie dient te voldoen aan de vereisten voor enig bijzonder gebruik dan dient dit uitdrukkelijk schriftelijk te zijn overeengekomen.
- 7.5 Op verzoek van de opdrachtgever zal het installatiebedrijf informatie verstrekken over de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden en de opdrachtgever, in overleg, toegang verschaffen tot de locatie waar deze werkzaamheden worden verricht. Indien dit is overeengekomen, verschaft het installatiebedrijf inzicht in keuringen, protocollen, rapporten of andere verslagen betreffende de werkzaamheden. Het installatiebedrijf verschaft op verzoek van de opdrachtgever duidelijkheid omtrent de vraag of de verrichte werkzaamheden voldoen aan de eisen voortvloeiende uit de overeenkomst en geldende voorschriften.
- 7.6 Schade aan de installatie die door, of voor rekening van het installatiebedrijf is ontstaan zal door laatstgenoemde worden hersteld danwel vergoed. Het installatiebedrijf is slechts gehouden tot vergoeding van de directe, aan de installatie ontstane, schade als bedoeld in artikel 14.2 van deze voorwaarden. Een opdracht tot herstel van schade, welke niet is ontstaan door toedoen van het installatiebedrijf wordt gezien als meerwerk.
- 7.7 Garanties welke worden verschaft door hulppersonen die door het installatiebedrijf zijn ingeschakeld, worden door het installatiebedrijf op gelijke wijze verstrekt aan de opdrachtgever.
- 7.8 Op verzoek van de opdrachtgever verschaft het installatiebedrijf informatie omtrent hetgeen relevant is in het kader van de Wet Ketenaansprakelijkheid en Verleggingsregeling Omzetbelasting.
- 7.9 Het installatiebedrijf verplicht zich voorts tot het verschaffen van informatie omtrent het gebruik en onderhoud van de geleverde installatie.
- 7.10 Het installatiebedrijf zal de van de opdrachtgever verkregen informatie vertrouwelijk behandelen. Voorgaande verplichting geldt slechts voorzover door de opdrachtgever uitdrukkelijk is medegedeeld dat het vertrouwelijke informatie betreft. Voorgaande verplichting geldt tevens voor het personeel van het installatiebedrijf.

Artikel 8 - Verplichtingen van de opdrachtgever

- 8.1 De opdrachtgever is gehouden het installatiebedrijf de beschikking te verschaffen over alle relevante informatie, ontwerpen, en wijzigingen hiervan, welke noodzakelijk zijn om de werkzaamheden conform de overeenkomst te realiseren. De opdrachtgever is volledig verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van alle door haar aangeleverde informatie en ontwerpen alsmede voor het tijdig aanleveren hiervan. Dit geldt ook voor zover deze informatie en ontwerpen zijn aangeleverd door (tussenkost van) door de opdrachtgever ingeschakelde derden.
- 8.2 Wanneer het installatiebedrijf voor het uitvoeren van het overeengekomene de beschikking behoeft over goederen van de opdrachtgever, zorgt laatstgenoemde er voor dat deze tijdig ter beschikking worden gesteld. De opdrachtgever is gehouden er voor te zorgen dat deze goederen deugdelijk en geschikt zijn voor het doel waarvoor zij bestemd zijn.
- 8.3 Eventuele aanspraken van derden in verband met de in lid 1 en 2 genoemde informatie, ontwerpen en goederen komen geheel voor rekening van de opdrachtgever; deze vrijwaart het installatiebedrijf hiervoor.
- 8.4 De voor het oprichten en aanleggen, gebruiken of hebben van de installatie vereiste ontheffingen, beschikkingen, toestemmingen en vergunningen worden door de opdrachtgever aangeleverd, tenzij schriftelijk anders is overeengekomen. Het installatiebedrijf zal de opdrachtgever hierbij zoveel mogelijk medewerking verlenen. Wanneer voormelde vergunningen, beschikkingen, toestemmingen en vergunningen niet tijdig worden verschaft, kan het installatiebedrijf de overeenkomst ontbinden en aanspraak maken op schadevergoeding.
- 8.5 Alle materialen en/of goederen die door de opdrachtgever zijn voorgeschreven of van een door haar voorgeschreven leverancier worden betrokken zijn volledig voor rekening en risico van de opdrachtgever. Hetzelfde geldt mede voor de niet tijdige levering van de door de opdrachtgever voorgeschreven goederen c.q. materialen. De opdrachtgever is tevens verantwoordelijk voor de werkzaamheden en leveranties van de door haar voorgeschreven hulppersonen, waaronder begrepen onderaannemers en leveranciers. Indien deze hulppersonen niet, niet deugdelijk of niet tijdig presteren heeft het installatiebedrijf recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding.
- 8.6 Het installatiebedrijf krijgt vrije toegang de locatie waar het werk wordt verricht. De opdrachtgever zorgt voor een schone, veilige, gezonde werkomgeving alsmede bergruimte voor de door het installatiebedrijf te gebruiken zaken. De opdrachtgever zorgt er tevens voor dat het installatiebedrijf ter plaatse kosteloos kan beschikken over de vereiste nutsvoorzieningen alsmede, indien nodig, perslucht, telecomvoorzieningen en rioleringsaansluiting.
- 8.7 De toestand van gebouw, locaties, installaties of delen daarvan komt geheel voor rekening van de opdrachtgever. Hetzelfde geldt voor de omstandigheden waaronder de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden dient plaats te vinden. De opdrachtgever is verplicht te waarschuwen voor mogelijke gevaarlijke situaties en dient dit tijdig te doen. Wanneer de opdrachtgever nevenaannemers of andere derden inschakelt, verschaft zij het installatiebedrijf hieromtrent tijdig informatie. Dit betreft mede het tijdstip waarop door de nevenaannemers en andere derden te verrichten werkzaamheden zullen plaatsvinden, zulks opdat het

installatiebedrijf hiervan geen onnodige hinder ondervindt. De coördinatie van het totaal van de ter plaatse te verrichten werkzaamheden valt geheel onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Eventuele vertraging ontstaan door nevenaannemers en andere door de opdrachtgever ingeschakelde derden komt geheel voor rekening van de opdrachtgever. Hetzelfde geldt voor schade die is ontstaan door nevenaannemers en andere derden die door de opdrachtgever zijn ingeschakeld.

- 8.8 Verontreinigingen, milieubelastende stoffen, bacteriën en met name asbest en legionella daaronder begrepen komen geheel voor rekening van de opdrachtgever. Wanneer de opdrachtgever het installatiebedrijf opdraagt deze verontreiniging, stoffen en of bacteriën te verwijderen wordt dit gezien als meerwerk. Elke vertraging als gevolg van de aanwezigheid van de hier voor genoemde stoffen komt voor rekening van de opdrachtgever; het installatiebedrijf heeft alsdan recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding.
- 8.9 De opdrachtgever dient de contractvoorwaarden van alle door haar voorgeschreven hulppersonen te accepteren; doet zij dit niet dan is het installatiebedrijf niet gehouden deze hulppersoon zelf te contracteren.
- 8.10 Goederen in eigendom van het installatiebedrijf, werktuigen en gereedschappen daaronder begrepen, die buiten werktijden op het werk zijn achtergebleven, vallen onder de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever.
- 8.11 Wanneer naleving van wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege of voorschriften van bijzondere aard, technische en industriële normen daaronder begrepen, die na de aanbieding zijn gewijzigd of in werking getreden, tot vertraging of kosten leiden, komt dit geheel voor rekening van de opdrachtgever.
- 8.12 Aanwijzingen die niet in verband staan met de werkzaamheden of in strijd met de aard van de overeenkomst zijn, behoeven niet te worden opgevolgd door het installatiebedrijf of haar personeel. De opdrachtgever dient de overeengekomen werkzaamheden niet te verstoren.
- 8.13 Het is het installatiebedrijf uitdrukkelijk toegestaan om op schuttingen en/of afrasteringen die dienen ter afsluiting van de plaats waar de overeengekomen werkzaamheden worden verricht, alsmede elders op het werkterrein, reclame-uitingen aan te brengen.
- 8.14 Met betrekking tot bedrijfsgegevens van het installatiebedrijf, daaronder begrepen de informatie uit de aanbieding of offerte, en andere in verband met de overeenkomst ontvang informatie, rust op de opdrachtgever een geheimhoudingsplicht. Bij overtreding van deze geheimhoudingsplicht verbeurt de opdrachtgever een onmiddellijk opeisbare boete ter hoogte van drie maal de voor de verrichte en nog te verrichten werkzaamheden verschuldigde prijs, onverminderd het recht van het installatiebedrijf op vergoeding van de door haar geleden schade.
- 8.15 Indien de opdrachtgever in gebreke mocht komen terzake de deugdelijke nakoming van enige verplichting jegens het installatiebedrijf, dan is de opdrachtgever aansprakelijk voor alle kosten en schade (daaronder begrepen winstderving) aan de zijde van het installatiebedrijf daardoor direct of indirect ontstaan.

Artikel 9 - Verzekeringen

- 9.1 Wanneer de werkzaamheden van het installatiebedrijf strekken ter uitoefening van het bedrijf van de opdrachtgever is de opdrachtgever verplicht de gebruikelijke CAR-verzekering of een daarmee gelijk te stellen verzekering aan te gaan en in stand te houden Het installatiebedrijf en de door haar in te schakelen onderaannemers en hulppersonen dienen hierin als medeverzekerd te zijn opgenomen.
- 9.2 Wanneer de opdrachtgever het voornemen heeft om de producten c.q. installaties waarvan de door het installatiebedrijf ontwikkelde of geleverde goederen onderdeel uitmaken, te exporteren naar de Verenigde Staten van Amerika of Canada of gebieden waar het recht van deze landen van toepassing is, dient de opdrachtgever dit vooraf kenbaar te maken aan het installatiebedrijf en zorg te dragen voor de gebruikelijke aansprakelijkheidsverzekeringen dienaangaande. Deze laatstgenoemde verzekeringen dienen mede te worden afgesloten ten behoeve van alle bij de ontwikkeling, vervaardiging of totstandkoming betrokken partijen. Het is de opdrachtgever slechts met voorafgaande schriftelijke toestemming van het installatiebedrijf toegestaan deze verzekeringen op te zeggen of te wijzigen.
- 9.3 De opdrachtgever dient het installatiebedrijf schriftelijke bewijsstukken te verschaffen omtrent het bestaan en de dekking van de hiervoor in 9.1 en 9.2 genoemde verzekeringen.
- 9.4 Het installatiebedrijf dient, voor zover dit naar de aard en omvang van de te verrichten werkzaamheden en het gebruik in de branche gebruikelijk is, verzekeringen aan te gaan. In deze verzekeringen zijn de opdrachtgever en door hem ingeschakelde derden, gemachtigden of hulppersonen niet als verzekerde opgenomen.
- 9.5 Desgevraagd verstrekt het installatiebedrijf schriftelijk bewijs omtrent het bestaan en de dekking van de in 9.4 bedoelde verzekering(en).

Artikel 10 - Overname personeel

- 10.1 Het is de opdrachtgever niet toegestaan, om tijdens de looptijd van de arbeidsovereenkomst van personeel van het installatiebedrijf met het installatiebedrijf, respectievelijk gedurende de duur van de overeenkomst tussen de opdrachtgever en het installatiebedrijf en gedurende een periode van 1 jaar na beëindiging daarvan, personeel van het installatiebedrijf in dienst te nemen, respectievelijk op enigerlei wijze, direct of indirect buiten het

installatiebedrijf om, in te schakelen voor het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de opdrachtgever.

- 10.2 Wanneer het installatiebedrijf personeel heeft gedetacheerd bij de opdrachtgever, is het de opdrachtgever gedurende 1 jaar na het einde van de detachering niet toegestaan deze gedetacheerde personen in dienst te nemen, danwel op andere wijze voor zich te laten werken.
- 10.3 Bij overtreding van de verboden in lid 1 en 2 verbeurt de opdrachtgever een onmiddellijk opeisbare boete ten belope van drie bruto jaarsalarissen van de betreffende werknemer, onverminderd het recht om van het installatiebedrijf om volledige schadevergoeding te vorderen.

Artikel 11 - Eigendomsvoorbehoud

- 11.1 Alle door het installatiebedrijf in het kader van de overeenkomst geleverde zaken blijven eigendom van het installatiebedrijf totdat de opdrachtgever alle verplichtingen uit de met het installatiebedrijf gesloten overeenkomst(en) deugdelijk is nagekomen.

Artikel 12 - Toetsing en aanvaarding

- 12.1 In overleg met het installatiebedrijf is het de opdrachtgever toegestaan de door het installatiebedrijf verrichte werkzaamheden en geleverde producten te toetsen en beproeven, tenzij partijen iets anders zijn overeengekomen. Toetsing en beproeving geschiedt volledig voor rekening en risico van de opdrachtgever. Het installatiebedrijf zal, voorzover redelijk, haar medewerking verlenen aan de toetsing en beproeving. Bij de toetsing en beproeving dient de opdrachtgever er zorg voor te dragen dat de werkzaamheden, welke door het installatiebedrijf worden verricht zo min mogelijk worden verstoord. Eventuele ontstane vertraging en schade komt voor rekening van de opdrachtgever en kan niet worden toegerekend aan het installatiebedrijf.
- 12.2 Wanneer het installatiebedrijf te kennen heeft gegeven dat de verrichte werkzaamheden c.q. de geleverde producten gereed zijn voor oplevering dient de opdrachtgever deze binnen de door het installatiebedrijf gestelde termijn te toetsen en beproeven. Wanneer de opdrachtgever dit niet binnen de gestelde termijn doet, wordt zij geacht de verrichte werkzaamheden c.q. de geleverde producten te hebben aanvaard. Dit is slechts anders indien de opdrachtgever een uitdrukkelijk voorbehoud maakt.
- 12.3 Gebreken van weinig betekenis, die het in gebruik nemen van de installatie niet verhinderen en voor een volgende betalingstermijn kunnen worden hersteld, kunnen geen reden zijn tot weigering door de opdrachtgever.
- 12.4 Ingeval van stilzwijgende aanvaarding wordt deze geacht te hebben plaatsgevonden op het moment dat het installatiebedrijf te kennen heeft gegeven dat de verrichte werkzaamheden c.q. de geleverde producten gereed zijn voor aanvaarding en de opdrachtgever het geleverde in gebruik heeft genomen.
- 12.5 Wanneer de opdrachtgever schriftelijk te kennen geeft, de werkzaamheden als aanvaard te beschouwen, zonder dat het installatiebedrijf te kennen heeft gegeven dat deze werkzaamheden gereed zijn voor aanvaarding, heeft dit te gelden als aanvaarding op het moment van verzending van de betreffende mededeling door het installatiebedrijf.
- 12.6 Het is het installatiebedrijf toegestaan de oplevering c.q. de aanvaarding in een aantal deelopleveringen te verdelen. In dat geval kan het installatiebedrijf de uitvoering van die onderdelen die tot een volgende fase behoren, opschorten totdat de opdrachtgever de resultaten van de daaraan voorafgaande fase schriftelijk heeft goedgekeurd.
- 12.7 Ingebruikneming van de installatie of delen hiervan door de opdrachtgever voordat het geheel is opgeleverd, dient schriftelijk te worden overeengekomen. De opdrachtgever dient de delen welke zij in gebruik zal nemen goed te keuren en te aanvaarden. Wanneer de opdrachtgever goedkeuring en aanvaarding achterwege laat, wordt de installatie, bij eerdere ingebruikneming, geacht te zijn goedgekeurd en aanvaard. Terzake de aansprakelijkheid van het installatiebedrijf heeft dit te gelden als oplevering. Eventuele schade door de eerdere ingebruikneming van de installatie komt voor rekening van de opdrachtgever.

Artikel 14 - Opschorting, ontbinding en opzegging

- 14.1 De opdrachtgever is bevoegd om de overeengekomen werkzaamheden, onder opgaaf van redenen en middels schriftelijke mededeling, op te (doen) schorten, met dien verstande dat zij hieromtrent zo spoedig mogelijk met het installatiebedrijf in overleg dient te treden. Eventuele vertraging in de oplevering c.q. afronding van de werkzaamheden komt in dat geval geheel voor rekening van de opdrachtgever. Wanneer dit leidt tot kosten aan de zijde van het installatiebedrijf dient de opdrachtgever deze te vergoeden.
- 14.2 Wanneer de werkzaamheden worden vertraagd buiten de schuld van het installatiebedrijf is de opdrachtgever gehouden de tot dat moment verrichte werkzaamheden te vergoeden en voorts alle redelijkerwijs gemaakte en nog te maken kosten voortvloeiende uit de vertraging en/of verplichtingen welke het installatiebedrijf reeds is aangegaan in de verwachting dat de overeenkomst zal worden vervuld te vergoeden. Het voorgaande doet niet af aan de verplichting van de opdrachtgever de door het installatiebedrijf geleden schade te vergoeden.

- 14.3 Indien de opschorting of vertraging van de werkzaamheden langer duurt dan twee maanden, is het installatiebedrijf bevoegd de overeenkomst zonder rechterlijke of arbitrale tussenkomst te ontbinden. De opdrachtgever is in dat geval verplicht de door het installatiebedrijf geleden schade en gederfde winst te vergoeden.
- 14.4 Het installatiebedrijf heeft het recht de overeenkomst zonder rechterlijke of arbitrale tussenkomst te ontbinden wanneer de opdrachtgever surseance van betaling heeft aangevraagd, in staat van faillissement komt te verkeren, de wettelijke schuldsaneringsregeling op hem van toepassing wordt verklaard, of tekortschiet in de nakoming van de overeenkomst.
- 14.5 De opdrachtgever is ten allen tijde bevoegd de overeenkomst geheel of gedeeltelijk op te zeggen. Wanneer de overeenkomst voortijdig wordt beëindigd heeft het installatiebedrijf conform recht op vergoeding van de door haar geleden en nog te lijden schade, de kosten die zij als gevolg van de niet-voltooiing heeft moeten maken en de kosten, voortvloeiend uit verplichtingen die het installatiebedrijf op het tijdstip van ontbinding of opzegging reeds is aangegaan, daaronder begrepen.
- 14.6 Wanneer de noodzaak hiertoe niet kan worden toegerekend aan het installatiebedrijf, heeft het installatiebedrijf recht op verlenging van de termijn tot oplevering en vergoeding van de eventueel extra te maken kosten. Hetzelfde geldt wanneer de oorzaak voor de vertraging of extra kosten valt toe te rekenen aan de opdrachtgever of voortvloeit uit een onvoorzien omstandigheid van dien aard dat partijen niet mogen verwachten dat de overeenkomst ongewijzigd in stand blijft.
- 14.7 Het installatiebedrijf dient de opdrachtgever er zo spoedig mogelijk van op de hoogte te stellen dat er vertraging ontstaat c.q. er meer kosten worden gemaakt dan verwacht. Hierbij dient zij een zo specifiek mogelijke begroting te verstrekken van de extra kosten te verstrekken. Het installatiebedrijf dient hierbij tevens de gevolgen met betrekking tot de algehele planning te vermelden.

Artikel 15 - Meer- en minderwerk

- 15.1 Indien tijdens de uitvoering van de overeenkomst blijkt dat het voor een behoorlijke uitvoering daarvan noodzakelijk is om de overeenkomst te wijzigen of aan te vullen, dan zullen partijen tijdig en in onderling overleg tot aanpassing van de overeenkomst overgaan.
- 15.2 Meer- of minderwerk kan tot gevolg hebben dat de oorspronkelijk overeengekomen prijs wordt gewijzigd. Het installatiebedrijf zal daarvan zoveel als mogelijk vooraf prijsopgaaf doen. Meer- of minderwerk kan ook tot gevolg hebben dat de oorspronkelijk opgegeven termijn van uitvoering wordt gewijzigd. De opdrachtgever aanvaardt de mogelijkheid van wijziging van de overeenkomst, daaronder begrepen de wijziging in prijs en termijn van uitvoering.
- 15.3 Meer- en minderwerk dient schriftelijk te worden overeengekomen. Het installatiebedrijf is gerechtigd om pas uitvoering te geven aan door de opdrachtgever opgedragen meer- of minderwerk nadat daarvoor schriftelijk akkoord is gegeven door de binnen het installatiebedrijf bevoegde persoon en de opdrachtgever schriftelijke akkoord is gegaan met de voor de uitvoering opgegeven prijs en andere voorwaarden, waaronder het tijdstip van aanvang van de uitvoering. Het installatiebedrijf is niet gehouden deze wijzigingen uit te voeren wanneer dit een onaanvaardbare verstoring van de werkzaamheden tot gevolg zal hebben, de wijzigingen haar kennis, bekwaamheden of capaciteiten te boven gaan, niet in haar belang zijn, afbreuk doet aan de te leveren installatie of producten, of indien partijen geen overeenstemming bereiken over de financiële en/of planmatige consequenties hiervan.
- 15.4 Indien het installatiebedrijf het meer- of minderwerk aanvaardt, verschaft zij aan de opdrachtgever een schriftelijke offerte met een opgaaf van alle financiële consequenties voor de opdrachtgever van dit meer- of minderwerk. Deze offerte omvat mede een opgaaf van eventuele wijzigingen in de overeengekomen termijnen van oplevering en eventuele aanpassingen in de betalingscondities. De opdrachtgever vergoedt de redelijke kosten verbonden aan de hiervoor vermelde offerte voor meer- of minderwerk, ook wanneer deze offerte niet wordt aanvaard.
- 15.5 Het installatiebedrijf is te allen tijde bevoegd wijzigingen aan de opdrachtgever voor te stellen ten aanzien van de verrichte werkzaamheden en op de te leveren producten, voorzover de voorgestelde wijzigingen beantwoorden aan de overeenkomst. In geval van aanvaarding van de voorstellen van het installatiebedrijf zal het installatiebedrijf een tussentijdse offerte, zoals hiervoor bedoeld opstellen.
- 15.6 Wanneer het meer- of minderwerk vertraging van de werkzaamheden tot gevolg hebben, heeft het installatiebedrijf recht op termijnverlenging en kostenvergoeding.
- 15.7 Wanneer meerwerk wordt verricht zonder dat hiertoe een schriftelijke opdracht van de opdrachtgever bestaat, laat dit de aanspraak van het installatiebedrijf op betaling van dit meerwerk onverlet.
- 15.8 Het niet of niet onmiddellijk uitvoeren van meer- of minderwerk levert geen tekortkoming in de nakoming zijdens het installatiebedrijf op, noch kan dit voor de opdrachtgever een grond vormen om de overeenkomst op te zeggen.

Artikel 16 - Betaling

- 16.1 Voorzover partijen niet iets anders overeenkomen, geschiedt betaling in termijnen middels een vooraf overeengekomen betalingsstelsel.
- 16.2 Het installatiebedrijf is gerechtigd om, zodra de werkzaamheden zijn opgeleverd, een factuur in te dienen voor de eindafrekening. Ook wanneer de overeenkomst is opgezegd of ontbonden is het installatiebedrijf hiertoe gerechtigd. Indiening van enige factuur heeft niet tot gevolg dat het installatiebedrijf afstand doet van enig recht in het kader van de overeenkomst tussen partijen.
- 16.3 Voorzover niet anders is overeengekomen geschiedt betaling zonder inhouding of verrekening, binnen veertien dagen na de datum van de betreffende factuur.
- 16.4 Na het verstrijken van veertien dagen na de factuurdatum is de opdrachtgever in verzuim; de opdrachtgever is vanaf het moment van inverzuim treden over het opeisbare bedrag de wettelijke handelsrente conform art. 6:119a BW verschuldigd.
- 16.5 Wanneer betaling of medewerking als hiervoor vermeld niet plaatsvindt binnen één maand na het intreden van verzuim, wordt, zonder nadere aanmaning door het installatiebedrijf, het wettelijke rentepercentage verhoogd met 2% met ingang van de dag waarop deze maand is verstreken. Bovendien is het installatiebedrijf bevoegd alsdan de overeenkomst zonder rechterlijke of arbitrale tussenkomst te ontbinden.
- 16.6 In geval van liquidatie, faillissement, wettelijke schuldsanering of surséance van betaling van de opdrachtgever zullen de verplichtingen van de opdrachtgever onmiddellijk opeisbaar zijn.
- 16.7 Door de opdrachtgever gedane betalingen strekken steeds ter afdoening in de eerste plaats van alle verschuldigde rente en kosten, in de tweede plaats van opeisbare facturen die het langst open staan, zelfs al vermeldt de opdrachtgever dat de voldoening betrekking heeft op een latere factuur.
- 16.8 Indien een declaratie niet tijdig wordt voldaan, is het installatiebedrijf gerechtigd haar werkzaamheden op te schorten, ook voor andere opdrachten van opdrachtgever dan waarop de onbetaalde declaratie betrekking heeft. Het installatiebedrijf is niet aansprakelijk voor eventueel uit een dergelijke opschorting voortvloeiende schade.
- 16.9 Tenzij anders overeengekomen, laat de opdrachtgever na, rechtstreeks betaling te doen aan door het installatiebedrijf ingeschakelde zelfstandige hulppersonen. Betalingen aan door het installatiebedrijf ingeschakelde derden zijn geen bevrijdende betalingen ten opzichte van het installatiebedrijf.
- 16.10 Het is het installatiebedrijf te allen tijde toegestaan haar recht tot betaling geheel of gedeeltelijk te cederen of in pand te geven.
- 16.11 Verzuim treedt tevens in wanneer de opdrachtgever niet meewerkt aan keuring of aanvaarding van de werkzaamheden; in dat geval treedt het verzuim in op de dag dat medewerking had moeten worden verleend.
- 16.12 Het installatiebedrijf is bevoegd haar werkzaamheden op te schorten wanneer de opdrachtgever niet tijdig voldoet aan haar betalingsverplichting of niet tijdig medewerking verleent aan keuring of aanvaarding.
- 16.13 Op eerste verzoek van het installatiebedrijf is de opdrachtgever gehouden om zekerheid te stellen, bij voorkeur middels een bankgarantie, voor de op haar rustende verplichtingen. Bij gebreke van de verzochte zekerheid is het installatiebedrijf bevoegd de werkzaamheden op te schorten of de overeenkomst te ontbinden.

Artikel 17 - Incassokosten

- 17.1 Is de opdrachtgever in gebreke met het nakomen van één of meer van zijn verplichtingen, dan komen alle redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte voor rekening van opdrachtgever. In ieder geval is de opdrachtgever aan het installatiebedrijf verschuldigd een bedrag ter hoogte van 15% over het openstaande saldo op moment van verzuim, met een minimum van € 250,--. Indien het installatiebedrijf aantoonbaar hogere kosten te hebben gemaakt, welke redelijkerwijs noodzakelijk waren, komen ook deze voor vergoeding in aanmerking. Tevens is de opdrachtgever jegens het installatiebedrijf alle door haargemaakte gerechtelijke kosten verschuldigd, behoudens voorzover de opdrachtgever aantoonbaar dat deze onredelijk hoog zijn. De eventueel gemaakte gerechtelijke kosten, alsmede eventuele executiekosten komen eveneens voor rekening van de opdrachtgever. De opdrachtgever is over de verschuldigde incassokosten de wettelijke handelsrente, eventueel verhoogd als hiervoor bedoeld, verschuldigd.

Artikel 18 - Aansprakelijkheid installatiebedrijf

- 18.1 Het installatiebedrijf is tegenover de opdrachtgever aansprakelijk voor toerekenbare tekortkomingen in de nakoming van de op hem rustende verbintenis wanneer zij door de opdrachtgever schriftelijk in gebreke is gesteld, waarbij aan het installatiebedrijf een redelijke termijn wordt verleend om de tekortkomingen ongedaan te maken, en het installatiebedrijf hieraan niet of niet tijdig heeft voldaan.
- 18.2 Het installatiebedrijf is voor gedragingen van hulppersonen op gelijke wijze aansprakelijk als voor eigen gedragingen, tenzij de hulppersonen door de opdrachtgever zijn voorgeschreven. De opdrachtgever is aansprakelijk voor gedragingen van door haar of op haar verzoek ingeschakelde hulppersonen.

- 18.3 Het installatiebedrijf is ten allen tijde bevoegd om, in goed overleg met de opdrachtgever, voor eigen rekening tekortkomingen te herstellen of de daaruit voortvloeiende schade te beperken of op te heffen. Wanneer de kosten van herstel de schade van de opdrachtgever overtreffen en/of wanneer de installatie niet in Nederland is opgesteld, komt aan het installatiebedrijf de keuze toe om ofwel te herstellen ofwel een schadevergoeding te betalen. Eventuele door het installatiebedrijf te vervangen onderdelen worden eigendom van het installatiebedrijf.
- 18.4 Wanneer het installatiebedrijf op grond van dit artikel aansprakelijk is, dan is zij tegenover de opdrachtgever tot niet meer gehouden dan tot vergoeding van de door de opdrachtgever geleden directe, materiële schade. Hiertoe behoort in ieder geval niet gevolgschade, bedrijfsschade, productieverlies, omzet- of winstderving, waardevermindering, verlies van producten, noch behoren hiertoe kosten welke zijn inbegrepen in de uitvoeringskosten, wanneer de werkzaamheden van de aanvang af goed zouden zijn uitgevoerd.
- 18.5 Voor ander dan in deze voorwaarden genoemde schade is het installatiebedrijf slechts aansprakelijk voorzover deze te wijten is aan opzet of grove onzorgvuldigheid aan de zijde van het installatiebedrijf, haar ondergeschikten of de door haar ingeschakelde hulppersonen.
- 18.6 Onverminderd het in de vorige leden bepaalde is het installatiebedrijf alleen aansprakelijk voor schade welke wordt gedekt door de in deze voorwaarden genoemde of in de branche gebruikelijke verzekeringen. Dit geldt met name ook wanneer producten c.q. installaties worden geëxporteerd naar de Verenigde Staten of Canada.
- 18.7 Wanneer de opdrachtgever terzake enig aan de overeengekomen werkzaamheden verbonden risico een verzekering is aangegaan, is hij gehouden eventuele schade onder die verzekering te vorderen en het installatiebedrijf terzake hiervan te vrijwaren voor verhaalsaanpakken van de verzekeraar.
- 18.8 In geval derden aanspraak maken op vergoeding van schade als gevolg van een gebrek in een door de opdrachtgever aan een derde geleverd product of installatie, dat mede bestond uit een door het installatiebedrijf ontwikkeld of geleverd goed, vrijwaart de opdrachtgever het installatiebedrijf voor deze schade.
- 18.9 Het installatiebedrijf is niet gehouden tot vergoeding van schade, welke voortvloeit uit enige situatie van overmacht. Onder overmacht worden uitdrukkelijk mede, doch niet uitsluitend, de navolgende gebeurtenissen begrepen: stakingen of andere personeelsacties bij het installatiebedrijf of derden, tekortschieten door hulppersonen, brand en verlies van in de installatie te verwerken onderdelen, overheidsmaatregelen, daaronder begrepen maatregelen door een buitenlandse overheid of organisatie, burgeroorlog, terrorisme of andere gewelddadige incidenten, problemen met het transport, storingen in de levering van nutsvoorzieningen, telecommunicatievoorzieningen of computerprogrammatuur van het installatiebedrijf of derden.
- 18.10 Het Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken (Weens Koopverdrag) is niet van toepassing op de met het installatiebedrijf gesloten en nog te sluiten overeenkomsten en andere rechtsverhoudingen.

Artikel 19 - Schadevergoeding

- 19.1 Wanneer de overeengekomen of in redelijkheid vastgestelde prijs voor de totale aan te leggen installatie niet meer bedraagt dan € 5.000,--, bedraagt de te betalen schadevergoeding maximaal € 5.000,--.
- 19.2 Wanneer de overeengekomen of in redelijkheid vastgestelde prijs voor de totale aan te leggen installatie, meer bedraagt dan € 5.000.--, dan is de maximaal te betalen schadevergoeding gelijk aan de prijs als bedoeld in dit artikellid.
- 19.3 Onverminderd het voorgaande bedraagt de maximaal door het installatiebedrijf te betalen schadevergoeding nooit meer dan het bedrag dat maximaal door haar bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering wordt gedekt, doch nooit meer dan € 1.250.000,--.
- 19.4 Voorzover het gaat om een onderhoudscontract wordt de prijs als bedoeld in de voorgaand artikelliden gesteld op het totaalbedrag voor het onderhoud gedurende één jaar.

Artikel 20 - Vervaltermijnen

- 20.1 Voorzover niet uitdrukkelijk schriftelijk is overeengekomen, vervalt alle aansprakelijkheid 5 jaar na het tijdstip waarop de overeenkomst, op welke wijze dan ook, is beëindigd.
- 20.2 De opdrachtgever dient het installatiebedrijf, nadat een gebrek is ontdekt, binnen bekwame tijd, als bedoeld in art. 6:89 BW op de hoogte te stellen van dit gebrek en haar in de gelegenheid te stellen dit te herstellen. Laat de opdrachtgever dit na, dan kan op dit gebrek geen beroep meer worden gedaan.
- 20.3 Het vorderingsrecht uit hoofde van een gebrek vervalt door verloop van twee jaren na de schriftelijke en met redenen omklede ingebrekestelling.
- 20.4 Wanneer een rechtsovereenkomst uit hoofde van toerekenbare tekortkoming meer dan vijf jaar na oplevering en/of beëindiging van de overeenkomst wordt ingesteld, leidt dit tot niet-ontvankelijkheid.
- 20.5 De opdracht wordt geacht te zijn geëindigd op de dag dat de installatie is opgeleverd of wordt geacht opgeleverd te zijn. Wanneer de overeenkomst wordt ontbonden dan wordt de opdracht geacht te zijn geëindigd op het moment waarop de ontbinding plaatsvindt.

Artikel 21 - Intellectuele eigendom

- 21.1 Wanneer op aan de opdrachtgever geleverde goederen intellectuele en/of industriële eigendomsrechten rusten, blijven deze berusten bij het installatiebedrijf. Uitsluitend het installatiebedrijf heeft het recht tot verveelvoudiging, verwezenlijking, of verveelvoudiging van de te leveren en geleverde goederen, gegevens en informatie. De opdrachtgever verkrijgt slechts het uitsluitende gebruiksrecht van de geleverde goederen, gegevens en informatie.
- 21.2 De opdrachtgever wordt, nadat zij heeft voldaan aan alle financiële verplichtingen jegens het installatiebedrijf, eigenaar van de door het installatiebedrijf afgegeven documenten, daaronder begrepen ontwerpen, tekeningen, technische beschrijvingen of bestekken en deze mogen door de opdrachtgever, met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van intellectuele en industriële eigendom, worden gebruikt.
- 21.3 Slechts met toestemming van het installatiebedrijf is het de opdrachtgever toegestaan om de volgens het ontwerp van het installatiebedrijf gerealiseerde installatie geheel of in onderdelen daarvan in herhaling aan te leggen. Voornoemde toestemming dient schriftelijk te worden gegeven door het installatiebedrijf en doet niet af aan hetgeen in dit artikel is bepaald. Het installatiebedrijf kan aan het verlenen van de toestemming voorwaarden verbinden. Uitdrukkelijk wordt hieronder het betalen van een vergoeding geschaard. Dit artikellid is mede van toepassing op goederen vervaardigd volgens het ontwerp van het installatiebedrijf.
- 21.4 Onverminderd het in het voorgaande lid bepaalde heeft de opdrachtgever het recht de installatie conform het ontwerp van het installatiebedrijf, zonder tussenkomst en goedkeuring van het installatiebedrijf, tot stand te brengen of te doen brengen indien de overeenkomst is ontbonden wegens een toerekenbare tekortkoming van het installatiebedrijf in de nakoming van de overeenkomst. Het gebruik van het ontwerp van het installatiebedrijf door de opdrachtgever komt in dat geval geheel voor rekening en risico van de opdrachtgever, het installatiebedrijf is in geen geval aansprakelijk voor gebreken in het ontwerp of de tot stand gebracht installatie.
- 21.5 Eventuele programmatuur, welke door het installatiebedrijf is ontwikkeld en geleverd mag door de opdrachtgever uitsluitend in het eigen bedrijf of in de eigen organisatie worden gebruikt en slechts ten behoeve van de technische installatie, waarvoor het gebruiksrecht is verstrekt. Wanneer dit in de overeenkomst is vastgelegd kan het gebruiksrecht betrekking hebben op meerdere installaties. Het gebruiksrecht van deze programmatuur is niet exclusief en niet overdraagbaar door de opdrachtgever. Programmatuur en dragers waarop deze is vastgelegd mogen door de opdrachtgever niet, op welke wijze dan ook, ter beschikking van een derde worden gesteld of door een derde worden gebruikt. Het is de opdrachtgever nadrukkelijk verboden om deze programmatuur te verveelvoudigen of hiervan kopieën te maken, anders dan voor het eigen gebruik. Slechts voor zover het gaat om het herstellen van eventuele fouten in de programmatuur, is het de opdrachtgever toegestaan deze te wijzigen. Het is de opdrachtgever niet toegestaan te vragen op eventuele vindingen, welke zijn ontstaan tijdens of door de uitvoering van de overeenkomst. Wanneer het installatiebedrijf een octrooi aanvraagt en dit wordt verkregen, verleent het installatiebedrijf aan de opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbaar gebruiksrecht op deze vinding. Wanneer de opdrachtgever dit gebruiksrecht wenst toe te passen, heeft zij de toestemming van het installatiebedrijf. Deze toestemming wordt slechts geweigerd wanneer het installatiebedrijf tegenstrijdige belangen met haar eigen bedrijf kan aantonen.

Artikel 22 - Bijzondere bepalingen betreffende onderhoudswerkzaamheden

- 22.1 Wanneer partijen zijn overeengekomen dat het installatiebedrijf gedurende een bepaalde onderhoudsperiode onderhoudswerkzaamheden zal realiseren, zijn de onderstaande bepalingen van toepassing.
- 22.2 Tenzij uitdrukkelijk schriftelijk anders is overeengekomen worden onderhoudswerkzaamheden door het installatiebedrijf slechts verricht aan de in Nederland opgestelde installaties.

Artikel 23 - Uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden

- 23.1 Gedurende de overeengekomen onderhoudsperiode spant het installatiebedrijf zich naar vermogen in om middels preventieve onderhoudswerkzaamheden de kans op het optreden van storingen te minimaliseren en, voorzover overeengekomen, storingen op te heffen door het verrichten van reparaties.
- 23.2 Het is het installatiebedrijf toegestaan de onderhoudswerkzaamheden op afstand uit te voeren middels een telecommunicatieverbinding met de betreffende installatie.
- 23.3 Het installatiebedrijf maakt voor aanvang van de onderhoudswerkzaamheden een werkplan waaruit blijkt wanneer en in welke volgorde welke onderhoudswerkzaamheden worden verricht. Hierbij houdt het installatiebedrijf rekening met de installatie welke de opdrachtgever verstrekt omtrent het storingsgedrag van de installatie, alsmede de door de opdrachtgever met behulp van de installatie te verrichten werkzaamheden. Doel van het werkplan is het uitvoeren van preventieve onderhoudswerkzaamheden mogelijk te maken, alsmede het beheersbaar maken van de te verrichten reparatiewerkzaamheden.

- 23.4 De opdrachtgever dient haar goedkeuring te geven aan het werkplan alvorens dit in werking treedt. Wanneer het werkplan in voldoende mate rekening houdt met de informatie verkregen van de opdrachtgever en de uitvoering van de werkzaamheden in het bedrijf van de opdrachtgever, kan deze haar goedkeuring niet onthouden.
- 23.5 Het werkplan wordt jaarlijks door het installatiebedrijf aangepast. Het installatiebedrijf maakt eveneens jaarlijks een raming van de te verwachten onderhoudskosten voor het betreffende jaar. Tussentijdse wijziging van het werkplan is alleen mogelijk op basis van de regeling welke geldt voor meer- en minderwerk, zoals weergegeven in deze leveringsvoorwaarden.
- 23.6 Wanneer partijen dit zijn overeengekomen, omvat het werkplan de datum van aanvang en oplevering van de preventieve onderhoudswerkzaamheden en eventuele reparatiewerkzaamheden.
- 23.7 Opdrachten van de opdrachtgever aan het installatiebedrijf die in het werkplan zijn opgenomen, dienen ten minste één maand voordat deze onderhoudswerkzaamheden dienen te worden verricht, schriftelijk te worden verstrekt. Wanneer deze opdrachten niet in het werkplan zijn opgenomen, worden deze ten minste twee maanden van tevoren schriftelijk verstrekt. Verstrekking van deze opdrachten wordt voorafgegaan door een prijsopgave door het installatiebedrijf.
- 23.8 Bij eventuele reparatiewerkzaamheden dient de opdrachtgever tevens schriftelijk een opdracht te verstrekken aan het installatiebedrijf. Wanneer dit als gevolg van omstandigheden niet mogelijk is, zal de opdrachtgever deze opdracht achteraf verstrekken op basis van de door het installatiebedrijf daadwerkelijk gemaakte kosten.
- 23.9 Het installatiebedrijf verzoekt, na voltooiing van de onderhoudswerkzaamheden, de opdrachtgever de opdracht voor voltooid te ondertekenen. Dit geldt als oplevering van de onderhoudswerkzaamheden.
- 23.10 Wanneer partijen dit uitdrukkelijk overeenkomen, zorgt het installatiebedrijf ervoor dat op het terrein of de locatie waar de onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd, een exemplaar van de technische installatie betreffende de installatie aanwezig is. Deze informatie dient op alle redelijke tijdstippen te kunnen worden geraadpleegd en dient een beschrijving te omvatten van de 'As Built'-situatie terzake de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden. Voorgaande informatie wordt door het installatiebedrijf verstrekt tegen een tussen partijen overeengekomen vergoeding.
- 23.11 Wanneer onderhavige leveringsvoorwaarden of de prestaties, bedrijfszekerheid en de houdbaarheid van de installatie dit vereisen, informeert het installatiebedrijf de opdrachtgever omtrent eventueel te nemen maatregelen. Een noodzakelijke constructiewijziging danwel andere projectmatige werkzaamheden dienen, conform hetgeen is bepaald omtrent meer- en minderwerk, separaat te worden opgedragen aan het installatiebedrijf door de opdrachtgever.
- 23.12 Voorafgaand aan het verrichten van de onderhoudswerkzaamheden stelt het installatiebedrijf de opdrachtgever in kennis van het tijdstip waarop deze zullen worden verricht. Wanneer de onderhoudswerkzaamheden niet op het overeengekomen tijdstip worden verricht en dit niet aan het installatiebedrijf valt toe te rekenen, dan heeft het installatiebedrijf recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens deze leveringsvoorwaarden.
- 23.13 Indien partijen dit uitdrukkelijk, schriftelijk, zijn overeengekomen, draagt het installatiebedrijf er zorg voor, dat storingen in de installatie gedurende 24 uur per dag en 7 dagen per week kunnen worden gemeld aan een vooraf bekend gemaakt meldpunt.
- 23.14 Wanneer dit uitdrukkelijk, schriftelijk, is overeengekomen, zal het installatiebedrijf zich naar vermogen inspannen om spoedeisende storingen na opdracht van de opdrachtgever binnen 24 uur na de melding, althans zo spoedig mogelijk, op te heffen. Dit tenzij een andere termijn is overeengekomen. Niet spoedeisende storingen worden zoveel mogelijk binnen de normale werktijden van het installatiebedrijf opgelost.
- 23.15 De termijn gedurende welke de onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd, wordt vastgelegd in de overeenkomst. Wanneer geen termijn is bepaald, geldt een periode van 1 jaar. Zonder voorafgaande, tijdige, opzegging wordt de onderhoudsperiode telkens stilzwijgend voor de duur van de oorspronkelijk overeengekomen periode verlengd. Beëindiging van de onderhoudsperiode kan, met inachtneming van de opzegtermijn van drie maanden voor het einde van de betreffende periode.
- 23.16 Wanneer door het installatiebedrijf uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden worden verrekend volgens de tarieven en éénheidsprijzen of vaste prijs, welke in de overeenkomst is vastgelegd. Een vaste prijs wordt jaarlijks geïndexeerd volgens de risicoregeling installatietechniek, tenzij iets anders is overeengekomen. Betaling van de vergoedingen terzake de onderhoudswerkzaamheden vindt plaats binnen twee weken na facturering. Opzegging van de overeenkomst voor het verrichten van onderhoudswerkzaamheden vereist schriftelijke kennisgeving aan het installatiebedrijf. Opzegging van de gehele overeenkomst dient te geschieden met inachtneming van een termijn van maanden. Opzegging van een enkele opdracht tot uitvoering van onderhoudswerkzaamheden dient te geschieden op een termijn van ten minste één maand.

Artikel 24 - Toepasselijk recht en geschillen

- 24.1 Het Nederlandse recht is van toepassing op de tussen partijen gesloten overeenkomst en eveneens op alle andere overeenkomsten tussen partijen en de verbintenissen, welke hieruit voortvloeien. Geschillen voortvloeiende uit de uitvoering van de overeenkomst zullen, met uitsluiting van de gewone rechter, worden beslecht middels arbitrage conform de statuten van de stichting Raad van Arbitrage voor Metaalnijverheid en –handel, gevestigd te Den Haag. Hierbij gelden de statuten, zoals die luiden drie maanden voor de dag waarop de overeenkomst is gesloten.
- 24.2 Het installatiebedrijf is des verkiezende bevoegd het geschil te laten beslechten door de krachtens de wet bevoegde gewone rechter in het arrondissement van de plaats van vestiging van het installatiebedrijf.
- 24.3 Terzake de overeenkomst en de uitvoering hiervan is de opdrachtgever verplicht domicilie te kiezen in Nederland, voorzover de opdrachtgever niet al in Nederland is gevestigd. Indien er geen domicilie is gekozen, wordt de opdrachtgever geacht domicilie te hebben gekozen te Den Haag.